

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA
V PLZNI**

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE
*Předběžná opatření ve věcech domácího
násilí*

Plzeň, 2016

Pavla Buriánová

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

Plzeň, 2016

.....

Ráda bych poděkovala panu Mgr. Miroslavu Hromadovi, Ph.D. za odborné vedení, ochotu, vstřícnost a pomoc při zpracování diplomové práce. Poděkování zajisté patří i mé rodině za obětavou pomoc a podporu při zpracovávání diplomové práce. Stejně tak mé poděkování patří i panu Václavu Němečkovi a soudkyni Okresního soudu v Děčíně JUDr. Nadine Kovandové, kteří mi poskytli odborné vysvětlení dané problematiky i nahlédnutí do praktického řešení domácího násilí.

OBSAH

ÚVOD	1-2
1. DEFINICE, SEZNÁMENÍ S POJMY	3-5
1.1 Příklad	5-6
2. SROVNÁNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY DO 31. 12. 2013 A OD 1. 1. 2014	6-8
3. VYKÁZÁNÍ NÁSILNÍKA	8-12
3.1 Praxe	12-13
3.2 Příklad	13
3.3 Organizace zajišťující pomoc obětem domácího násilí	13-14
3.3.1 Intervenční centra	14
3.3.2 Bílý kruh bezpečí	14-15
4. OCHRANA PŘED NEBEZPEČNÝM PRONÁSLEDOVÁNÍM	
4.1 Obecně	15
4.2 Dlouhodobost	15-17
4.3 Druhy nebezpečného pronásledování	17-18
4.4 Právní úprava v trestním řádu	18-20
4.5 Právní úprava dle zákona zvláštních řízeních soudních	20-21
4.6 Žaloba na ochranu osobnosti	21
4.7 Příklad	21-22
5. PODMÍNKY PRO NAŘÍZENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ SOUDEM A POSTUP PŘI REALIZACI VYDANÉHO USNESENÍ O PŘEDBĚŽNÉM OPATŘENÍ	
5.1 Předběžné opatření proti domácímu násilí z pohledu trestního práva	22
5.2 Předběžné opatření z pohledu občanskoprávní ochrany – příslušnost soudu	22-23
5.3 Zahájení řízení	23
5.4 Náležitosti návrhu	23-24
5.5 Osoby oprávněné k podání návrhu	24-26

5.6 Vylíčení rozhodných skutečností a doložení návrhu	26-28
5.7 Rozhodnutí soudu při vyhovění návrhu na vydání předběžného opatření	28-31
5.8 Trvání předběžného opatření	31-32
5.9 Zrušení předběžného opatření	32
5.10 Jiné rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření	33
5.11 Příklad	
5.11.1 Podání návrhu na vydání předběžného opatření osobou plně svéprávnou	33-34
5.11.2 Podání návrhu na vydání předběžného opatření osobou, která není plně svéprávná	34-35
5.12 Výkon rozhodnutí	35-36
5.12.1 Opakovaný výkon rozhodnutí	36-37
5.12.2 Výkon rozhodnutí v rovině trestněprávní při porušení povinnosti stanovené soudem	37-38
5.12.3 Příklad	38
5.13 Postup při páchání domácího násilí nezletilými	38-41
5.13.1 Příklad	41
6. OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A ROZHODOVÁNÍ ODVOLACÍHO SOUDU VE VĚCECH PŘEDBĚŽNÝCH OPATŘENÍ PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ	41-42
7. PRODLOUŽENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ	42-45
7.1 Příklad	45
8. VLIV VYDÁNÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ NA PRÁVA TŘETÍCH OSOB	
8.1 Vliv vydání předběžného opatření na práva třetích osob	45-48
8.2 Vliv vydání předběžného opatření na navazující řízení	48
8.2.1 Rozvod manželství	48-49
8.2.2 Výživné	49
8.2.3 Dědické právo ..	49-50
8.2.4 Vypořádání společného jmění manželů	50-51
8.2.5 Vypořádání podílového spoluvlastnictví	51

8.3 Řízení ve věci samé	
8.3.1 Společné bydlení	52-53
8.3.2 Ochrana osobnosti	53-55
9. ROZBOR JUDIKATURY	55
9.1 Pojem domácí násilí	55-56
9.2 Legitimace k podání návrhu	56
9.3 Dlouhodobost u nebezpečného pronásledování	56-57
9.4 Znak nebezpečného pronásledování	57
9.5 Právo na soudní a jinou ochranu	57-58
9.6 Prodloužení předběžného opatření	58
9.7 Následky zániku předběžného opatření	58
9.8 Vypořádání SJM	58-59
ZÁVĚR	60-62
RESUMÉ	63-64

ÚVOD

Jako téma pro diplomovou práci jsem si vybrala předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí, jelikož je mi blízké s ohledem na to, že jsem již desátým rokem zaměstnána jako zapisovatelka u Okresního soudu v Děčíně. S předběžnými opatřeními se setkávám v hojném počtu a mám tedy i povědomost o tom, jak závažné může být domácí násilí v reálném životě oběti. Ve své praxi jsem se setkala s různými případy domácího násilí a s různými pohledy soudců při rozhodování o ochraně osoby ohrožené domácím násilím. Institut předběžných opatření proti domácímu násilí je relativně nový, jelikož byl v českém právním řádu zakotven od 1. 1. 2007 na základě zákona č. 135/2006 Sb. – zákon na ochranu proti domácímu násilí, kdy do tehdy účinného občanského soudního řádu byl vložen nový § 76b, který poskytl ochranu před domácím násilím. Jedná se o okamžitou pomoc státu prostřednictvím orgánů veřejné moci osobě, která se ocitne v ohrožení života či zdraví ve své vlastní domácnosti. Oblast právní úpravy předběžných opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí prošla mnohými změnami, přičemž nejzásadnější změnou je nově proběhlá rekodifikace občanského práva, kdy tento institut byl do 31. 12. 2013 upraven v občanském soudním řádu a nyní je od 1. 1. 2014 upraven v zákoně o zvláštních řízeních soudních a navíc došlo k rozšíření hmotněprávní úpravy, kdy v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník je nově upravena věc samá, která se věnuje otázce společného bydlení.

Do takovéto situace se může dostat kdokoliv, kdo s jiným sdílí společnou domácnost. Mou základní otázkou je, jak dalece je předběžné opatření účinným prostředkem ochrany proti domácímu násilí.

Ve své práci využiji komparativní metodu, jelikož po rekodifikaci byla tato problematika zařazena do samostatného zákona a došlo k zásadním změnám oproti předchozí úpravě. Poukážu na zásadní změny a flexibilitu tohoto institutu i na rozšíření některých částí, které v praxi činily aplikační problémy, jako je např. otázka, zda odůvodňovat usnesení o předběžném opatření či nikoliv, pokud mu soud vyhoví a jiné.

Ve své práci na úvod vysvětlím základní pojmy a uvedu i základní definice důležité pro tuto problematiku, v další kapitole srovnám právní úpravu před rekodifikací a po ní, dále se budu zabývat i institutem vykázaní násilníka a ochranou proti nebezpečnému pronásledování, popíši celý proces a postup při vydávání předběžných opatření soudem, samozřejmě i odvolací řízení

a problematiku prodloužení předběžného opatření, jakož i výkon rozhodnutí, přičemž v předposlední kapitole se zaměřím jak na práva třetích osob dotčená domácím násilím, tak na řízení ve věci samé a vliv na jiná možná navazující řízení a v kapitole poslední se zaměřím na analýzu soudní judikatury a rozhodovací praxi soudů.

Cílem mé práce je poskytnout ucelený pohled na tuto problematiku a popsat podrobný postup ve všech fázích tohoto řízení a dále i v řízení ve věci samé. K jednotlivým částem řízení uvádím vzorový příklad, který danou problematiku lépe doplní.

Dále bych ještě hned na začátku objasnila v podstatě různou terminologii, kterou v mé práci používám. Pojem násilník a osoba ohrožená či oběť domácího násilí používám před rozhodnutím soudu, po podání návrhu na nařízení předběžného opatření používám pojmy navrhovatel a odpůrce a při výkonu rozhodnutí používám pojem osoba vykázaná, ale stále se jedná o totožné osoby, tj. osoba, která se násilí dopouští a osoba, na které je domácí násilí páčáno.

1. DEFINICE, SEZNÁMENÍ S POJMY

Obecně jsou předběžná opatření rozhodnutí soudu, kterými se prozatímně upravují vztahy, práva a povinnosti účastníků. Český právní řád zná 3 druhy předběžných opatření. Jako první bych zmínila tzv. „obecné“ předběžné opatření, tj. ve věcech občanskoprávních, které upravuje zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (*dále jen o. s. ř.*) a dále dva druhy zvláštních předběžných opatření, která jsou upravena v zákoně č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (*dále jen z. ř. s.*). Jedná se o předběžné opatření ve věcech péče o nezletilé a pro mou práci stěžejní je pak předběžné opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí.

Pro definování domácího násilí by se subsidiárně dal použít § 199 trestního řádu, který hovoří o týrání osoby žijící ve společné domácnosti. Domácí násilí je vymezeno i v důvodové zprávě k zákonu č. 135/2006 Sb., a to takto: *„Domácí násilí je označení pro násilné jednání, kterým dochází k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, a to v bytě nebo domě společně obývaném násilnou osobou i osobou, proti níž takový útok směřuje. Domácím násilím se rozumí opakované násilné jednání nebo opakované vyhrožování násilným jednáním, v důsledku kterého dochází nebo hrozí, že dojde k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, mezi osobami, které jsou či byly spolu v intimním rodinném či jiném obdobném vztahu a žijí ve společně obývaném bytě nebo domě. V rámci domácího násilí lze jednoznačně identifikovat osobu násilnou i osobu ohroženou, proti níž takové útoky nebo výhrůžky útokem směřují.“*¹ Tento pojem definovala i Rada Evropy v roce 1985, a to takto: *„Násilné chování v rodině zahrnuje jakýkoliv čin nebo opomenutí, spáchané v rámci rodiny některým z jejích členů, které podkopávají život, tělesnou a duševní integritu nebo svobodu jiného člena stejné rodiny nebo vážně poškozují rozvoj jeho osobnosti.“*²

Co se týká přímo domácího násilí, tak v různých zdrojích³ jsou uvedeny znaky domácího násilí, podle kterých můžeme určit, zda se jedná o domácí násilí. Těmito základními znaky jsou ve většině případů opakování, dlouhodobost,

¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 135/2006 Sb., zdroj: www.psp.cz/dokumenty

² KOČOVÁ, Klára. Domácí násilí a tzv. vykázaní – nový institut právního řádu ČR. Bulletin advokacie 10/2007. 34-38 s., zdroj www.beckonline.cz

³ např. www.policie.cz a ŠEVČÍK, Drahomír. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. Domácí násilí, kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, s.r.o., 2011. 38 s. ISBN 978-80-7367-690-2

stupňování a neveřejnost, přičemž ještě lze přidat jako znak nerovného postavení agresora a oběti a existence minulého nebo současného intimního vztahu mezi agresorem a obětí.⁴ Velmi často je zmiňováno i jasné vymezení rolí, které se nemění, agresor je agresorem a oběť obětí.⁵ Pokud jde o jednotlivé znaky lze je vymezit tak, že opakování spočívá v opětovných útocích, tedy domácí násilí není tzv. „jednou a dost“, avšak jeden útok může být počátkem domácího násilí, neboli může to být právě ten první útok. S opakováním souvisí druhý znak tedy dlouhodobost. Útoky agresora trvají delší dobu, což svědčí i o delší časové ose trvání domácího násilí. Mnohem závažnějším znakem je eskalace, tj. stupňování a zvyšování intenzity domácího násilí. Stupňování je nebezpečné obzvláště v tom, že nemusí vypadat nijak závažně, např. jen slovní narážky, později urážky, následuje fyzické násilí až omezování osobní svobody a svobody pohybu. Posledním znakem je neveřejnost. Domácí násilí se odehrává za zavřenými dveřmi ve společné domácnosti dříve ve společném obydlí. Je tedy velmi těžké pomoci osobě, která se stane obětí násilí, obzvláště pokud ona sama si tuto pomoc nepřeje nebo si nepřipouští tento problém, anebo se natolik bojí násilníka, že raději toto násilí nějak přetrpí. Z tohoto důvodu okolí ani nemusí mít ponětí, že k domácímu násilí dochází, zejména pak u domácího násilí psychického.

Právě aby se předcházelo situacím, kdy je domácím násilím ohroženo zdraví a život oběti, byl v našem právním řádu zakotven institut předběžného opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. *„Hlavním účelem tohoto předběžného opatření je poskytnout osobě ohrožené domácím násilím delší dobu, během které by se mohla rozhodnout bez přítomnosti násilné osoby, jak do budoucna vzniklou situaci řešit. Takovým řešením, které vymaní osobu ohroženou domácím násilím z bezprostředního dosahu násilné osoby, může být např. rozvod manželství, ale také např. podání návrhu na zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví ohledně nemovitosti, v níž obě osoby bydlí. Předpokládá se tedy, že osoba ohrožená domácím násilím podá během trvání tohoto předběžného opatření návrh ve věci samé (rozvod, zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví), přičemž cílem předběžného opatření je zajistit, aby osoba*

---

⁴ KOČOVÁ, Klára. Domácí násilí a tzv. vykázaní – nový institut právního řádu ČR. Bulletin advokacie 10/2007. 34-38 s., zdroj www.beckonline.cz

⁵ Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní č. j. PPR-175/ČJ-2010-0099UP ze dne 4.1.2010

*ohrožená domácím násilím nebyla vystavena výhrůzkám či jinému nátlaku u násilné osoby směřující např. k tomu, aby svůj meritorní návrh vzala zpět.*⁶

Domácí násilí může mít různé podoby. Může se jednat o situaci, kdy agresorem je muž, nebo naopak žena, dále se může odehrávat mezigeneračně, kdy násilníky jsou vnoučata, která se dopouští násilí na prarodičích.

Vyskytují se i případy, kdy spolu osoby nežijí v jedné domácnosti a přesto může být život jedné osoby druhou ohrožen. Takové chování může spočívat ve sledování a pronásledování oběti, vyhrožování, nadměrného, až nezdravého kontaktování oběti. Jde o chování, které určitým způsobem hraničí se způsobem běžné lidské komunikace. Může zde například vzniknout situace, kdy je jedna osoba sledována druhou, a to v podstatě neustále nebo je jí zasíláno až několik stovek textových zpráv na její soukromý telefon. Takovéto chování označuje český právní řád jako nebezpečné pronásledování, neboli též stalking. Je zde i speciální označení ex-partner stalking, které nám v podstatě označuje situaci, kdy se jeden z bývalých partnerů není schopen smířit se situací, že vztah mezi partnery skončil a takto obtěžuje bývalého partnera. I těmto lidem je poskytnuta ochrana právě předběžným opatřením ve věci ochrany proti domácímu násilí. Při nebezpečném pronásledování je v soudním rozhodnutí uveden jiný výrok, protože takovou osobu nelze vykázat, ale je jí uložena povinnost zdržet se kontaktování osoby, a to jakýmkoliv způsobem a nepřibližovat se na určitou vzdálenost k oběti.

Český právní řád zná několik forem domácího násilí. Nejdůležitější z forem domácího násilí jsou psychické a fyzické, přičemž mohou se vyskytovat i další formy jako např. sexuální, ekonomické a sociální.⁷ Fyzické násilí se člení na verbální a neverbální, kdy verbální násilí spočívá ve slovním urážení a neverbální např. v ničení oblíbených věcí. Psychické násilí je stejně tak nebezpečné jako fyzické, neboť může být pro oběť natolik nesnesitelné, že sama oběť se pokusí ukončit svůj život či v zoufalé, vyhrocené situaci může vážně ublížit násilníkovi. Násilník navíc může účelově dávat své agresivní chování za vinu osobě oběti, která si toto může později začít myslet.

1.1 Příklad

---

⁶ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 439 s. ISBN 978-80-7201-940-3

⁷ ŠEVČÍK, Drahomír. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. Domácí násilí, kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, s.r.o., 2011. 47-51 s. ISBN 978-80-7367-690-2

Jako vzorový příklad uvedu rodinu, kterou tvoří manželé Jana a Martin a jejich dvě nezletilé děti, dcera Eva, které je nyní 8 let a syn Petr, kterému je nyní 16 let. Na první pohled se jedná o spořádanou rodinu, oba manželé chodí do práce, o děti je řádně postaráno a nikdo by nepoznal, že Martin začal mít před 2 lety problém s alkoholem. Poté, co se Martin obden vrací z restaurace, hojně opojen, svou manželku Janu nejprve slovně napadá a uráží a následně mu nečiní problém na ni vztáhnout ruku.

Právě zde se již jedná o problém domácího násilí, a to i v té době, kdy Martin Janu urážel pouze slovně. Už v tomto okamžiku se jedná o tzv. psychické násilí, a pokud Martin Janu začne napadat fyzicky, půjde o násilí fyzické.

Jednoho dne se Martin neudrží a Janu předchozí slovní potyčce velmi surovým způsobem napadne. O pár dní později se situace opakuje, avšak agresivita Martina eskaluje a vláčí Janu po bytě za nohu či vlasy. Na zavolání sousedů se dostaví policie, která musí jako první učinit opatření, aby byla Jana před takovýmto chováním Martina ochráněna. Právě tento postup ochrany osoby, jejíž život či zdraví jsou ohroženy, upravují právě předběžná opatření.

2. SROVNÁNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY DO 31. 12. 2013 A OD 1. 1. 2014

Zásadní změnou ve věcech ochrany proti domácímu násilí je od 1. 1. 2014 přesunutí této problematiky z občanského soudního řádu do zákona o zvláštních řízeních soudních.

Původně ochranu proti domácímu násilí poskytoval občanský soudní řád a to konkrétně v § 76b v pěti odstavcích, ve kterých bylo uvedeno, co a za jaké situace soud uloží. Dále bylo samostatně upraveno odvolání proti předběžnému opatření, a to v § 218b o. s. ř. a 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř. a následný výkon rozhodnutí v části VI o. s. ř.

Naproti tomu v zákoně o zvláštních řízeních soudních je uceleně a podrobně upravena ochrana proti domácímu násilí, a to v hlavě V., zakotvující řízení ve věcech rodinněprávních, v oddílu 2 § 400 – 414 z. ř. s., který přímo upravuje Předběžná řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí. Zde je komplexně upravena problematika týkající se předběžných opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí od příslušnosti přes náležitosti návrhu, rozhodnutí, odvolání, zánik a zrušení předběžného opatření. Pouze výkon rozhodnutí je upraven v dílu 2, oddílu I, v § 492-496 z. ř. s.

Po rekodifikaci zůstala stejná úprava týkající se trvání předběžných opatření, tj. 1 měsíc, a pokud nedoběhla lhůta pro vykázaní policií, tak se tato měsíční lhůta o nedoběhnutou dobu prodlužuje. Dále zůstalo zachováno, že u těchto návrhů se neskládá jistota, jelikož smyslem tohoto institutu je umožnit co nejširšímu okruhu osob podat návrh na vydání předběžného opatření. Zůstala zachována i úprava, pokud jde o vykonatelnost takového rozhodnutí, která nastává okamžikem vydání. Rovněž je totožné, že pokud je podán návrh na prodloužení trvání předběžného opatření, tak předběžné opatření původní trvá do doby, než soud o návrhu na prodloužení trvání předběžného opatření rozhodne a o návrhu se rozhoduje i nadále bez jednání.

V nové úpravě došlo i k podstatným změnám oproti staré úpravě. K nejdůležitějším změnám patří doba, po jejímž uplynutí prodloužené předběžné opatření zanikne. Původní úprava uváděla uplynutím nejpozději 1 roku a nová úprava uvádí nejpozději 6 měsíců od vykonatelnosti rozhodnutí. Další změnou je příslušnost soudu k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření. Dle staré úpravy byl příslušný soud, podle společného obydlí účastníků, nyní je to obecný soud navrhovatele. Dále se změnilo i pojmosloví, kdy stará úprava užívala pojem společné obydlí, přičemž v úpravě nové se uvádí pojem společná domácnost. Další podstatná změna je ve lhůtě k rozhodnutí, která činí 48 hodin. Tato lhůta byla i v úpravě předchozí, avšak bylo použito navíc slůvko „bezodkladně, nejpozději do 48 hodin“. Slovo „bezodkladně“ není sice výslovně v zákoně o zvláštních řízeních soudních uvedeno, ale lze jej dovodit z § 6 o. s. ř., ve kterém je stanoveno, že v řízení postupuje soud předvídatelně a v součinnosti s účastníky řízení tak, aby ochrana práv byla rychlá a účinná. Nově se zákon zmiňuje i o podání návrhu opatrovníkem v § 406 z. ř. s. a dále je možné, aby návrh podal nezletilý starší 16 let, kterému je v tomto řízení přiznána plná procesní způsobilost. Další rozdíl je ve stanovení patnácti denní lhůty, ve které musí soud I. stupně odeslat spis k rozhodnutí odvolacímu soudu, což v předchozí úpravě nebylo stanoveno, ale zůstala zachována sedmi denní lhůta k rozhodnutí o odvolání. Podle nové úpravy je zakotveno, že k rozhodnutí o prodloužení trvání předběžného opatření se zpravidla nařídí jednání a předvolání se účastníkům doručí nejméně 3 dny předem, přičemž o tomto návrhu musí být rozhodnuto do 2 měsíců. Doba trvání předběžného opatření může soud prodloužit pouze po dobu nezbytně nutnou. Nově je zakotveno i zrušení rozhodnutí o předběžném opatření, a pokud by byl tento návrh zamítnut či odmítnut, lze jej podat opětovně až za 3

měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí o zamítnutí či odmítnutí návrhu. Navíc ve stávající právní úpravě už není podání návrhu na vydání předběžného opatření vázáno na podání návrhu ve věci samé, ač věc samá byla v souvislosti s rekodifikací občanského práva zakotvena v ust. § 751 – 753 zákona č. 89/2012 Sb. (*dále jen o. z.*).

3. VYKÁZÁNÍ NÁSILNÍKA

V první fázi ochrany před domácím násilím nastupuje ve většině případů Policie ČR. Její postup se řídí zákonem č. 273/2008 Sb., účinným od 1.1.2009, konkrétně ust. § 44 - 47 tohoto zákona. V těchto ustanoveních je podrobně popsán postup policie, která mnohdy přichází do prvotního kontaktu s obětí domácího násilí a rozhoduje o vykázaní násilníka. *„Tento institut byl od 1.1.2007 do 31.12.2008 v režimu správního řádu a policisté vydávali rozhodnutí o vykázaní, popř. zákazu vstupu, pokud se násilná osoba nacházela v době vykázaní mimo společnou domácnost. Vzhledem k tomu, že rozhodování podle správního řádu bylo pro policisty příliš zatěžující a mnohdy jim působilo nemalé aplikační problémy, zákon byl s účinností od 1.1.2009 novelizován a policisté nyní vydávají pouze potvrzení o vykázaní mimo režim správního řádu. Vykázání má tak podobu tzv. faktického úkonu, tj. úkonu neformálního.“*⁸

*„Vykázání je opatřením preventivní povahy, nikoliv sankcí. Cílem policejního zásahu je primárně zastavit aktuální násilí v rodině, ve společném obydlí, jestliže k němu dochází, a to formou vykázaní násilné osoby. Smyslem celé úpravy je preventivní přístup k domácímu násilí, tzn. přístup, jehož účelem není zásadně stíhat a trestat násilné osoby, ale pomoci ohrožené osobě zastavit násilné jednání včasným zásahem ze strany státu tak, aby ohrožená osoba měla dostatek času vše si v klidu rozmyslet a na svou situaci náležitě reagovat. Česká republika tak po vzoru dalších států přijala komplexní úpravu řešení problematiky domácího násilí, jejímž cílem je především předcházet tomu, aby k domácímu násilí vůbec docházelo, nebo aby se opakovalo. Tato úprava je doplněna i o možnost trestněprávního postihu jednání násilné osoby dle § 215a trestního zákona.“*⁹

---

⁸ ŠEVČÍK, Drahomír. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. Domácí násilí, kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, s.r.o., 2011. 133 s. ISBN 978-80-7367-690-2

⁹ KOČOVÁ, Klára. Domácí násilí a tzv. vykázaní – nový institut právního řádu ČR. Bulletin advokacie 10/2007. 34-38 s., zdroj www.beckonline.cz

Dle § 44 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. platí, že lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí rodinné domácnosti. *„V praxi policista nejprve vyhodnotí přítomnost znaků domácího násilí: opakovanost jednotlivých incidentů, stupňování, neměnné role ohrožené a násilné osoby, společná domácnost. K tomu použije informace získané od oznamovatele, ohrožené osoby, násilné osoby, ostatních osob, jako jsou sousedi, příbuzní a další členové domácnosti. Policista také zjišťuje lustraci v informačních systémech, zda už Policie ČR v minulosti řešila incidenty v této domácnosti. Dále zkoumá aktuální situaci na místě, tj. intenzitu útoku, jeho průběh, předchozí výjezdy (počet, zjištěné skutečnosti, výsledek), informace získané k násilné historii a jiných zdrojů (intenzita předchozích útoků a jejich frekvence), míru rizika dalšího útoku pro ohroženou osobu po odjezdu Policie ČR, což vyhodnocuje metodou SARA DN a posuzuje podle vlastního uvážení nebezpečnost násilné osoby a riziko eskalace.“*¹⁰ Pokud tedy policista posoudí, že je zde důvodná obava, že bude osobě ohrožené i nadále ubližováno nebo ublíženo po odjezdu policie, vykáže násilnou osobu dle shora zmíněného § 44 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb.

Jak uvádí publikace D. Ševčíka a kol: *„Zákon o Policii České republiky klade na policisty nemalé nároky při řešení incidentů domácího násilí. Policista by měl umět komunikovat jak s osobou násilnou, tak i s osobou ohroženou, popř. s dětmi, což nebývá jednoduché vzhledem ke specifickému chování a projevům těchto obětí. S obětí domácího násilí je nutné pracovat jinak než s obětí trestných činů. Je žádoucí mluvit s ní citlivě a trpělivě. Realita týrání ve společné domácnosti bývá horší, než jak ji ohrožená osoba popisuje, neboť má tendenci minimalizovat událost. Už přístup policistů, kteří přijíždějí na místo incidentu domácího násilí, může ovlivnit další ochotu a iniciativu ohrožené osoby v řešení své situace. Vzhledem k náročné zákonem dané administrativě nutné při vykázání mívají policisté ve výjezdových vozidlech připravené tzv. výjezdové desky k incidentům se znaky domácího násilí, kde mají k dispozici instrukční karty pro*

---

¹⁰ ŠEVČÍK, Drahomír. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. Domácí násilí, kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, s.r.o., 2011. 133 s. ISBN 978-80-7367-690-2

výjezd (praktická doporučení pro výjezd, postup při vykázání v bodech), letáky pro ohrožené osoby, instrukční kartu SARA DN, tiskopisy pro vykázání v bodech (úřední záznam o výjezdu k incidentu se znaky domácího násilí, propisovací formuláře potvrzení o vykázání, poučení pro osobu násilnou i ohroženou, potvrzení o vydání klíčů).“¹¹

Policista je oprávněn násilnou osobu vykázat, a to i v její nepřítomnosti. Vykázání policií trvá po dobu 10-ti dnů ode dne vykázání násilníka a tuto dobu nelze v žádném případě zkrátit, i kdyby si to ohrožená osoba výslovně přála. Policista, který vykázání provádí, jej oznámí účastníkům ústně a vyhotoví potvrzení o vykázání, které osobě ohrožené a vykázané předá proti podpisu. V potvrzení musí být uvedeno, na jaký prostor se vykázání vztahuje, řádné označení osoby ohrožené a vykázané a adresa útvaru policie, u kterého je možné si vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Pokud jedna z osob odmítne převzít potvrzení nebo odmítne stvrdit svým podpisem převzetí tohoto potvrzení, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu. Může nastat i situace, že osoba vykázaná není přítomna v obydlí při příjezdu policie, v tom případě jí policista poskytne veškerá poučení při prvním kontaktu, tedy poté, co je s co nejvyšším urychlením tato osoba policií vypátrána.

Osoba, která byla vykázána, nemusí s vykázáním souhlasit a může podat proti vykázání námitky. Námitky je možné podat buď okamžitě na místě, nebo do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání. Když jsou námitky podány na místě, policista je předá bezodkladně krajskému ředitelství, které je příslušné podle místa, kde k vykázání došlo. V případě, kdy osoba až následně po vykázání podává námitky, doručí je příslušnému krajskému ředitelství písemně, přičemž tato lhůta začíná běžet ode dne následujícího po vykázání násilníka. Jedná se o lhůtu procesní, proto postačuje, námitky předat třetí den poskytovali poštovních služeb. Kdyby krajské ředitelství shledalo, že nebyl dán zákonný důvod vykázání násilníka, vykázání ukončí a dotčené osoby o tom bez zbytečného odkladu vyrozumí.

Vykázaná osoba má povinnost neprodleně opustit prostor, na který se vykázání vztahuje a nesmí do tohoto prostoru po dobu stanovených deseti dnů vstupovat, dále se musí vyvarovat styku či navazování kontaktu s osobou

---

¹¹ ŠEVČÍK, Drahomír. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. Domácí násilí, kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, s.r.o., 2011. 135-136 s. ISBN 978-80-7367-690-2

ohroženou a na výzvu odevzdá policii klíče od společného obydlí, které drží. Oproti tomu má právo vzít si ze společného obydlí osobní věci, cennosti a osobní doklady. Dále má právo 1x v průběhu vykázaní a za přítomnosti policie si odnést ze společného obydlí věci, které nebylo možno vzít si přímo při vykázaní a dále i věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání.

Podle § 45 odst. 3) zákona č. 273/2008 Sb., poskytne policista vykázané osobě bez zbytečného odkladu informace o možnostech jejího dalšího ubytování a v souvislosti s tím nezbytnou součinnost. Od této osoby dále vyžádá adresu pro doručování.

„Pokud násilná osoba odmítá opustit společné obydlí nebo svůj odchod neúměrně odkládá, policista ji upozorní na případné použití donucovacích prostředků a zajištění podle zákona o policii. Pokud násilná osoba ani tak neuposlechne výzvy policie a obydlí neopustí, policista je oprávněn donucení zrealizovat.“¹²

Při vykázaní je povinností policie poučit ohroženou osobu na možnost podání návrhu na vydání předběžného opatření, využít pomoc, poskytovanou obětem domácího násilí a zároveň ji poučí o následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž policista při vykázaní přihlíží.

Policie následně musí zaslat do 24 hodin od vstupu policie do společného obydlí kopii úředního záznamu o vykázaní příslušnému intervenčnímu centru a soudu, který by byl příslušný k rozhodování o návrhu na vydání předběžného opatření a pokud ve společném obydlí žije osoba nezletilá, zašle se kopie úředního záznamu i orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Policie pak ve lhůtě 3 dnů od vykázaní provede kontrolu, zda se ve společném obydlí vykázaná osoba skutečně nezdržuje.

Tímto činnost Policie ČR končí a je na osobě ohrožené domácím násilím, zda podnikne další kroky směřující k ochraně své osoby a to ať již prostřednictvím intervenčního centra nebo jiné organizace poskytující pomoc obětem domácího násilí, nebo prostřednictvím podání návrhu soudu na vydání předběžného opatření proti domácímu násilí či podání návrhu ve věci samé. Pokud se osoba ohrožená domácím násilím rozhodne, že žádné takové kroky neučiní, vystavuje se nebezpečí, že situace se bude po 10-ti dnech, kdy uplyne

---

¹² ŠEVČÍK, Drahomír. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. Domácí násilí, kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, s.r.o., 2011. 134 s. ISBN 978-80-7367-690-2

lhůta vykázaní násilné osoby, opakovat a policie by opětovně musela násilnou osobu vykázat.

3.1 Praxe

Postup policie v praxi mi byl objasněn zkušeným strážníkem Městské policie Děčín Václavem Němečkem, který za svou dlouholetou praxi již řadu případů řešil. Právě on mě upozornil, že je velmi důležité v první řadě rozlišit, zda se jedná o násilí fyzické či psychické a v druhé řadě, zda se jedná o násilí páchané v rodině, tj. osobou blízkou nebo osobou cizí. K mému dotazu, co to v praxi znamená „objektivně zjistit, zda k domácímu násilí došlo“, mi sdělil, že policie zjistí, zda má oběť domácího násilí nějaké známky po napadení, zda má staré podlitiny či zranění, jestli se jedná o zásah první nebo již k napadení došlo. Také musí být od osob nezávislých a na věci nezaujatých (především tedy od sousedů a osob žijících v blízkosti účastníků) zjištěno, zda mají ponětí, že by k domácímu násilí docházelo. Tyto osoby ale nesmí mít žádný vztah k účastníkům. Sdělil mi, že nezaujaté osoby většinou mají strach něco sdělit, proto jim musí být policisty zaručeno, že se nikdo nedozví, že právě oni potvrdili, že k domácímu násilí dochází. U takových hlášení zasahuje nejprve Městská policie, a pokud zjistí, že k domácímu násilí dochází, přivolá Policii ČR, která samotný úkon vykázaní zajistí. Pokud se osoba vykázaná již v obydlí nenachází, je třeba ji bezprostředně operativně vyhledat a vykázaní jí sdělit. V tom je další problém pro policii, jelikož ve většině případů k domácímu násilí dochází za situace, kdy je násilník pod vlivem alkoholu či drog a i v takovém stavu musí policie osobě vykázaní oznámit. Dříve se tato osoba odvezla na záchytnou stanici, protože v takovém stavu vyslýchána být nesmí a ráno byla dovyslechnuta. Nyní např. v Ústeckém kraji žádná záchytná stanice není a do nemocnice se vozí pouze osoby, které jsou v bezprostředním ohrožení života. Proto podle jeho názoru nemá v podstatě smysl, sdělit vykázaní osobě, která není plně příčetná, protože je pod vlivem alkoholu či návykové látky.

Domácí násilí je pro policejní orgán velmi těžké prokázat, samozřejmě pokud se jedná o násilí fyzické, které je vidět, např. z modřin a zranění, není to tak velký problém jako násilí psychické, ze své praxe však ví, že násilí psychické je mnohem horší než násilí fyzické, jednak toto „není vidět“ a za druhé toto ve větším počtu případů končí *suicidiem* či pokusem o něj. Psychické násilí se odhalí

většinou až poté, co se osoba týraná o sebevraždu pokusí, nebo poté, co ji spáchá, protože v takových případech musí policie zjišťovat příčinu takového jednání.

Jako jeden z důvodů, proč osoby týrané zůstávají ve společné domácnosti s násilníkem, spatřuje především v tom, že takové osoby mají strach o svou finanční situaci a standard rodiny. Oběť si uvědomuje, že sama by domácnost nemohla financovat a rovněž i to, že by společné děti přišly o určitou životní úroveň, což oběť nechce a druhý partner (násilník) většinou toto ví a spoléhá na to, že z tohoto důvodu osoba týraná ve společné domácnosti zůstane.

3.2 Příklad

Jednoho večera se Martin vrátil z restaurace hojně opojen alkoholem a manželku začal bít do obličeje i po těle. Sousedé slyšeli křik a zavolali Policii ČR. Policie se dostavila během několika minut a policisté v bytě našli již spícího, opilého Martina a napadenou Janu. Martina vzbudili a vzhledem k tomu, že to nebyl první výjezd a Jana měla po celém těle známky napadení. Policie Martina vykázala, předala oběma manželům potvrzení o vykázání. Janě policisté sdělili, že by se měla obrátit na intervenční centrum a případně na soud s návrhem na vydání předběžného opatření. Poté, co si Martin sbalil věci osobní potřeby, policisté ho doprovodili před dům a poskytli mu poučení, kde může po dobu 10-ti dnů pobývat, tj. v azylových domech, ubytovnách a hotelech v okolí. Martin sdělil, že se bude po tuto dobu zdržovat u svých rodičů a uvedl i adresu, na kterou mu je možné doručovat. Zároveň Martin podal přímo do protokolu námitky proti vykázání s tím, že si Jana vše vymyslela, zranění si způsobila sama, aby se ho mohla zbavit. Policisté námitky Martina zapsali a předali následující den Krajskému ředitelství, které je zamítlo, jelikož bylo prokázáno, jednak výpověďmi sousedů, že z bytu se ozýval křik obou, navíc zranění Jany bylo takového charakteru, že bylo nemožné, aby si je způsobila sama.

3.3 Organizace zajišťující pomoc obětem domácího násilí

Organizace zajišťující pomoc obětem domácího násilí, jsou specializované organizace, ve kterých působí odborný personál pro pomoc obětem domácího násilí. Tyto organizace mají velký význam v dalších krocích osoby ohrožené domácím násilím a jejich pomoc může osoba ohrožená domácím násilím vyhledat kdykoliv. V České republice existuje mnoho takovýchto organizací od azylových domů přes občanské poradny a poradny pro manželství, rodinu a mezilidské

vztahy, proto jsem vybrala 2 instituce, které mají dle mého názoru význam největší, což jsou Intervenční centra a Bílý kruh bezpečí.

3.3.1 Intervenční centra

Intervenční centra byla založena na základě zákona č. 135/2006 Sb. a jejich činnost je uvedena v § 60a zákona č. 208/2006 Sb. o sociálních službách. Jejich cílem je nabídnutí pomoci obětem domácího násilí, a to nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykázání intervenčnímu centru. Tato pomoc může být poskytnuta i na žádost ohrožené osoby, přičemž své služby nabízí intervenční centrum jako služby ambulantní, terénní nebo pobytové. Intervenční centrum může osobě ohrožené domácím násilím např. pomoci sepsat návrh na vydání předběžného opatření. Jde v podstatě o to, aby bylo zajištěno, že oběti domácího násilí bude poskytnuta odborná pomoc, pokud se ocitne v situaci, kdy tuto osobu někdo jiný ohrožuje na životě nebo zdraví. Bezodkladně poskytnutá pomoc má svůj význam zejména v tom, že přichází bezprostředně po útoku, kdy je osoba oběti plně rozhodnuta svou situaci řešit a nemá ještě dostatek času tuto situaci bagatelizovat, jak to s odstupem času bývá. Postupem času by nastalou situaci mohla ohrožená osoba ve své mysli přehodnotit a dávat si ji za vinu, čemuž v první chvíli policie a v dalších okamžicích pomáhají předejít intervenční centra. Snaží se tak ukázat ohrožené osobě, že toto chování opravdu závažným způsobem ohrožuje její život.

3.3.2 Bílý kruh bezpečí

Jak uvádí Bílý kruh bezpečí na svých internetových stránkách¹³, tato organizace je zapsána v Registru poskytovatelů sociálních služeb MPSV (dle zákona č. 206/2006 Sb.) a v Registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů Ministerstva spravedlnosti (dle zákona č. 45/2013 Sb.). Pomoc Bílého kruhu je komplexní, což znamená, že oběti mohou v jedné poradně řešit komplex svých aktuálních problémů a otázek v oblasti práva i v oblasti psychosociální. Pomoc v Bílém kruhu bezpečí poskytují odborně způsobilí poradci, především právníci, psychologové a sociální pracovníci. Všichni jsou zpravidla ve svém oboru uznávanými experty a svůj volný čas a znalosti věnují pomoci obětem v zapsaném spolku (1991 - 2014 občanském sdružení). Právě na svých

---

¹³ www.bkb.cz

internetových stránkách uvádí Bílý kruh bezpečí zásadní informace pro oběti domácího násilí od identifikace domácího násilí, přes rady, jak se má osoba zachovat v případě napadení násilníkem, až po poskytnutí osobního kontaktu osobě ohrožené domácím násilím.

4. OCHRANA PROTI NEBEZPEČNÉMU PRONÁSLEDOVÁNÍ

4.1 Obecně

Nebezpečné pronásledování bylo v našem právním řádu definováno novelou trestního zákoníku ke dni 1. 1. 2010 v § 354 zákona č. 40/2009 Sb. jako dlouhodobé pronásledování tím, že *„někdo jiné osobě vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo jeho osobám blízkým nebo vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje nebo vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje nebo omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života nebo zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu, a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých,¹⁴* V praxi toto znamená, že stalker oběť obtěžuje nevyžádanou pozorností, např. ji sleduje do práce, z práce a v osobním volnu, obtěžuje ji několika desítkami a více (může to být i stovkami) textových zpráv, telefonními hovory či zasláním různých dáreků. Tyto projevy stalkingu mohou být jak příjemné, tak i nepříjemné až vyhrožující, každopádně tato nevyžádaná pozornost oběť obtěžuje, či v ní vzbuzuje důvodnou obavu o své zdraví či život. K pronásledování může docházet prostřednictvím osoby, kterou známe, i prostřednictvím osoby, kterou neznáme. V obou případech je třeba tomuto problému věnovat náležitou pozornost.

4.2 Dlouhodobost

Jedním ze znaků nebezpečného pronásledování je dlouhodobost. Při objasnění tohoto pojmu se komentáře i judikatura sice v podstatných aspektech shodují, přesto není komentováno jednotně, proto lze dlouhodobost jednak definovat takto: *„Dlouhodobostí se rozumí to, že se nejedná o pouze ojedinělý nebo jednorázový čin, dochází k němu po určitou dobu (zpravidla nejméně jeden*

---

¹⁴ § 354 zákona č. 40/2009 Sb., tr. zákoník

měsíc) a opakovaně, právě v opakování a dlouhodobosti spočívá závažnost tohoto jednání. Může jít o řadu vynucených kontaktů nebo pokusů o ně, jež současně jsou způsobilé v poškozeném vyvolat důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob mu blízkých. Ojedinelé nebo nahodilé projevy, byť jinak nežádoucího chování, tyto požadavky nesplňují (může se však jednat o jiný trestný čin za podmínek stanovených v zákoně). Skutek pachatele, který učinil jediný projev podřaditelný pod pojem pronásledování nelze kvalifikovat podle ust. § 354 odst. 1, neboť tímto jedním aktem nemůže být naplněn znak dlouhodobosti, jak to vyžaduje skutková podstata citovaného přečinu.¹⁵ Nebo též: „Dlouhodobostí je u trestného činu nebezpečného pronásledování třeba rozumět přinejmenším několik vynucených kontaktů nebo pokusů o ně, které zároveň musí být způsobilé v poškozeném vyvolat důvodnou obavu. Ojedinelé nebo náhodné projevy, byť jinak nežádoucího chování, tyto požadavky nesplňují. Zpravidla se bude tedy jednat o soustavně, vytrvale, tvrdošijně a systematicky prováděná jednání, vybočující z běžných norem chování, která mohou v některých případech nebezpečně gradovat ... Proto čím větší je frekvence, ale i různorodost jednotlivých forem pronásledování, tím kratší může být časové období, které podřadíme pod dlouhodobé pronásledování. Všechny tyto skutečnosti by měl soud zvažovat při hodnocení, zda byla v konkrétním případě splněna podmínka dlouhodobosti nebezpečného pronásledování ve smyslu § 354 tr. zákona nebo zda se jednalo o pouhý exces v chování krátkodobé, resp. nahodilé povahy.“ „Pokud jde o konkretizaci toho, co měl zákonodárce na mysli, když použil termín dlouhodobost, lze odkázat na ustálené chápání tohoto pojmu ve smyslu opakujícího se, zpravidla i systematicky a soustavně prováděného jednání (nejde tedy v žádném případě o to kriminalizovat náhodné nebo jen krátkodobé, byť v základní skutkové podstatě popsané, projevy chování).“¹⁶ Rovněž je uváděn názor, že se jedná o více než 10 pokusů o kontakt, trvající období pak minimálně 4 týdnů, a když pronásledování trvá delší dobu nebo obsahuje více útoků, je považováno za vysoce nebezpečné a zvyšuje se tím pravděpodobnost eskalace násilí a gradace útoků.¹⁷

¹⁵ DRAŠTÍK. Antonín, FREMR. Robert, DURDÍK. Tomáš, RŮŽIČKA. Miroslav, SOTOLÁŘ. Alexander a kol. Trestní zákoník II. díl. Praha: Wolters Kluwer. 2015. ISBN 978-80-7478-791-1, zdroj: ASPI

¹⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. Komentář. II. díl. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 3295 s. ISBN 978-80-7400-428-5

¹⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. Komentář. II. díl. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 3295 s. ISBN 978-80-7400-428-5

Z mého pohledu se přikláním k těmto komentářům jen částečně, jelikož je třeba mít na zřeteli, že tyto komentáře jsou k trestnímu zákonu. V civilním řízení by dle mého názoru nebylo vhodné lpět na přesném počtu útoků či době trvání pronásledování, ale právě na potřebě ochránit oběť domácího násilí před agresorem. Soud by se měl zaměřit na skutečnosti, zda je útoků více, jak vysoká míra ohrožení života či zdraví hrozí, jaké narušení základních práv a svobod osoby ohrožené lze předpokládat a jak dlouho takový stav trvá.

4.3 Druhy nebezpečného pronásledování

Rozlišuje se několik druhů nebezpečného pronásledování, neboli stalkingu. Jednak klasický stalking, který se projevuje pronásledováním oběti, zasíláním dárků, v systematickém umělém vytváření situací, kdy se osoby potkávají. Může se jednat o osoby, které se vůbec neznají nebo se znají krátce, ale i o osoby, které se znají dobře. Dalším druhem je tzv. ex-partner stalking, což je pronásledování bývalým partnerem, který není schopný se vyrovnat s ukončením vztahu partnerů. Vůbec „nejmladším“ druhem pronásledování je kyberstalking, který se vyznačuje obtěžováním oběti prostřednictvím prostředků elektronické komunikace. Kyber prostor znamená prostor internetu. Kyberstalking může probíhat prostřednictvím e-mailů, facebooku, ICQ komunikace či jiných portálů nebo i prostřednictvím tzv. spamů, případně i šíření různých nenávistných a nepravdivých informací o oběti na internetu. Obranou proti kyberstalkingu se ve svém článku zabývá Mgr. Ivana Jarošová, která jako obranu před kyberstalkingem uvádí: *„V první řadě je nutné, aby oběť pronásledovateli oznámila, že si nepřeje být nijak kontaktována z jeho strany a další kontakt zcela přerušila. Obecně pak platí nutnost o pronásledování informovat okolí a hlavně blízké osoby. Snažit se vyvarovat jakémukoli kontaktu s pronásledovatelem, což znamená nereagovat na zprávy jím psané, ale rovněž je ani nečíst. V některých případech je nutné změnit telefonní číslo, emailovou adresu, ale rovněž všechna přístupová hesla k účtům založeným na internetu či přímo přistoupit k jejich zablokování a případnému založení si účtů nových. Nové informace poskytovat pouze osobám, kterým oběť absolutně důvěřuje. Shromažďovat si důkazy o probíhajícím trestném činu proto, aby oběť mohla podniknout další kroky, jako nahlášení pronásledování policii.“*¹⁸ Ovšem vzhledem k neustálému zkvalitňování služeb internetu a rozšiřování

---

¹⁸ <http://www.epravo.cz/top/clanky/cyberstalking-91552.html>

možností internetu není možné úplně a zcela obsáhnout možnosti a podoby kyberstalkingu, jelikož s vývojem techniky se jeho možnosti pro obtěžování obětí zvyšují.

„U všech shora uvedených forem stalkingu je společným rysem záměr obtěžovat jiného natolik intenzivně, že to již ohrožuje jeho psychickou a v některých případech i fyzickou integritu.“¹⁹

Na internetovém portálu policie ČR²⁰ jsou uvedeny rady obětem stalkingu. Zde je popsáno, co je možné v první fázi udělat, aby stalker neohrozil život oběti, než se odváží kontaktovat policii. Mezi nejvýznamnější rady patří: absolutně na stalkera nereagovat, změnit své návyky (cestu do práce, telefonní číslo, obchody, ve kterých nakupujete), chodit po známých trasách s osobou, které oběť věří a která ji případně ochrání před stalkerem a stále u sebe nosit mobilní telefon. Také si má osoba dotčená nebezpečným pronásledováním veškeré tyto projevy stalkera uschovat, aby bylo možné je pak jako důkaz předložit policii. Je též vhodné okamžitě vyhledat pomoc u policie, nebo u civilního soudu, příp. u různých organizací, které se snaží obětem takového násilí pomoci.

4.4 Právní úprava v trestním řádu

V českém právním řádu je jistá dvojkolejnost právní úpravy, jelikož předběžné opatření proti stalkingu je upraveno jak v zákoně o zvláštních řízeních soudních, tak i v trestním řádu. Dle mého názoru je tato dvojkolejnost ale jasně odlišena, jelikož trestní řád v § 88b tr. řádu uvádí, že předběžné opatření lze uložit pouze obviněnému, v tomto případě tedy musí mít policie za prokázané, že tato osoba se dopustila jednání popsaného v § 354 tr. zákona a této osobě již muselo být sděleno obvinění. Co se týká nebezpečného pronásledování, zde však může být zahájeno trestní stíhání dle § 163 tr. řádu pouze se souhlasem poškozeného oproti stíhání trestného činu dle § 199 tr. zákona, tedy týrání osoby žijící ve společném obydlí, u tohoto trestného činu se souhlas poškozeného nevyžaduje. Přikláním se k názoru D. Ševčíka a N. Špatenkové, dle kterých je hlavním důvodem to, že osoby ohrožené domácím násilím ze strachu o své zdraví a svůj život berou nezřídka svůj souhlas zpět, a proto zákonodárce svěřil takové

---

¹⁹ BEDNÁŘ, Miroslav. Stalking – nebezpečné pronásledování. Právní rozhledy 20/2014. 698 s., zdroj: www.beckonline.cz

²⁰ <http://www.policie.cz/clanek/stalking-nebezpecne-pronasledovani.aspx>

rozhodnutí o trestním stíhání násilné osoby právě pouze orgánům činným v trestním řízení.²¹

V trestním řádu jsou předběžná opatření upravena v § 88b - §88o, a to od 1. 8. 2013, kdy nabyl účinnosti nový zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, a právě jednou z významných změn, resp. přínosem je zavedení předběžných opatření v trestním řízení. Předběžné opatření může být uloženo obviněnému, pokud je zde důvodná obava, že bude opakovat trestnou činnost pro niž je stíhán nebo dokoná trestný čin, o který se pokusil nebo který připravoval či kterým hrozil, a to jako obranu poškozeného, resp. jeho života, zdraví, svobody nebo důstojnosti. V § 88c tr. řádu je několik druhů předběžných opatření, přičemž na ochranu před nebezpečným pronásledováním se dají aplikovat písm. a) zákaz styku s poškozeným, osobami jemu blízkými nebo s jinými osobami, zejména svědky, písm. b) zákaz vstoupit do společného obydlí obývaného s poškozeným a jeho bezprostředního okolí a zdržovat se v takovém obydlí a písm. d) zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě. V § 88m tr. řádu je rozvedeno rozhodování o předběžných opatřeních a je zde vymezeno, kdy rozhoduje předseda senátu, v přípravném řízení státní zástupce a kdy rozhoduje soudce na návrh státního zástupce. V dalším paragrafu, tj. § 88n tr. řádu je upraveno trvání předběžných opatření a tedy předběžné opatření trvá, dokud to vyžaduje jeho účel, nejdéle však do právní moci rozsudku nebo jiného rozhodnutí, jímž se řízení končí. Lze také zrušit nebo změnit předběžné opatření, a to pokud není nezbytně nutné, nebo jej nelze po obviněném spravedlivě požadovat. Obviněný může žádat o zrušení předběžného opatření. Zde je to stejné jako u předběžných opatření vydaných v civilním procesu, tj. že pokud je návrh na zrušení předběžného opatření zamítnut, může jej znovu podat po uplynutí tří měsíců od právní moci rozhodnutí. Proti rozhodnutí o uložení předběžného opatření, jakož i proti rozhodnutí o zrušení či změně předběžného opatření je přípustná stížnost. Při rozhodování o předběžném opatření rozhodují orgány činné v trestním řízení ex offo a poškozený, resp. oběť trestného činu může dát příslušnému orgánu podnět k jeho uložení. Lhůtu, ve které by měl orgán činný v trestním řízení rozhodnout o uložení předběžného opatření, trestní řád neuvádí. S ohledem na povahu věci platí, že příslušný orgán činný v trestním řízení by měl rozhodnout o uložení

---

²¹ŠEVČÍK, Drahomír. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. Domácí násilí, kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, s.r.o., 2011. 143 s. ISBN 978-80-7367-690-2

předběžného opatření v souladu se zásadou rychlosti řízení²², tedy co nejrychleji a bez zbytečných průtahů, v časově únosných mezích, aby nebyl zmařen smysl předběžných opatření.²³

4.5 Právní úprava dle zákona o zvláštních řízeních soudních

V zákoně o zvláštních řízeních soudních je v několika paragrafech zmíněno, že úprava problematiky domácího násilí se použije i v případech nebezpečného pronásledování. V ust. § 402 odst. 2 z. ř. s. je uvedeno „... anebo vylíčení skutečností, které osvědčují nežádoucí sledování nebo obtěžování navrhovatele“ a v § 405 odst. 1 písm. d) z. ř. s. „se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.“, ale jinak se zde neustále hovoří o vykázání a o domácím násilí. V komentáři k § 403 a § 405 z. ř. s. je uvedeno, že předběžné opatření dle § 400 a násl. z. ř. s. bude použito i v případech nežádoucího sledování nebo obtěžování.²⁴ V takovém rozhodnutí bude jiný výrok, nebude se stalker vykazovat ze společné domácnosti, protože takové osoby spolu nežijí, ale ve výroku usnesení se mu uloží omezení a povinnost, např. v okolí jakého místa (bydliště, pracoviště) a v jakém rozsahu se nesmí zdržovat, dále v jakém okruhu osoby pronásledované se nesmí zdržovat, zdržet se jakéhokoliv kontaktování pronásledované osoby, a to prostřednictvím textových zpráv, e-mailů, telefonních hovorů, facebooku, faxu a jiných prostředků elektronické komunikace. Jestliže to soud považuje za nutné, může stalkerovi uložit, aby se zdržel i styku a kontaktu osob blízkých osobě pronásledované. Co se týká trvání předběžného opatření, použijí se ust. § 400 a násl. z. ř. s., tedy předběžné opatření trvá 1 měsíc od jeho vykonatelnosti, lze prodloužit dobu jeho trvání a zaniká uplynutím nejpozději 6 měsíců od jeho vykonatelnosti.

Naproti tomu pokud nařizujeme předběžné opatření dle zákona

---

²² ust. § 2 odst. 4 tr. řádu - Jestliže tento zákon nestanoví něco jiného, postupují orgány činné v trestním řízení z úřední povinnosti. Trestní věci musí projednávat urychleně bez zbytečných průtahů; s největším urychlením projednávají zejména vazební věci a věci, ve kterých byl zajištěn majetek, je-li to zapotřebí vzhledem k hodnotě a povaze zajištěného majetku. Trestní věci projednávají s plným šetřením práv a svobod zaručených Listinou základních práv a svobod a mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána; při provádění úkonů trestního řízení lze do těchto práv osob, jichž se takové úkony dotýkají, zasahovat jen v odůvodněných případech na základě zákona a v nezbytné míře pro zajištění účelu trestního řízení. K obsahu petic zasahujících do plnění těchto povinností orgány činné v trestním řízení nepřihlížejí.

²³ <http://www.bulletin-advokacie.cz/predbezna-opatreni-v-trestnim-rizeni>

²⁴ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 757 s. ISBN 978-80-7400-297-7

o zvláštních řízeních soudních, není rozhodující, zda probíhá či neprobíhá trestní stíhání násilné osoby. Trestní stíhání nemusí probíhat právě z důvodu, že osoba oběti ze strachu tento čin vůbec neohlásila, a proto není možné vydat předběžné opatření dle tr. řádu, ale je zde pro jistotu zaručena soudní ochrana v civilním procesu dle zákona o zvláštních řízeních soudních.

4.6 Žaloba na ochranu osobnosti

Další možností ochrany před nebezpečným pronásledováním je podání žaloby na ochranu osobnosti, a to v návaznosti na § 81 o. z., kde je v prvním odstavci uvedeno, že chráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého a v odstavci druhém jsou demonstrativně uvedena práva, která požívají ochrany, a to zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy. V § 82 o. z. je zakotveno právo člověka domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek. Ovšem toto řešení nevnímám jako předběžné, ale zmíním se o něm v kapitole č. 8.3.2 řízení ve věci samé.

4.7 Příklad

Na příkladu Jany a Martina by situace vypadala tak, že Jana, která by Martina znala pouze v rámci sousedských vztahů (v tomto případě by nebyli manželé) by ze strany Martina byla vystavena buď sledování, nebo by jí Martin zasílal různé dárky či květiny a mohl by jí také zasílat dopisy, textové zprávy či e-maily. Důležitou roli zde hraje postoj Jany, která si tuto přízeň nevyžádala, nepřeje si ji a obtěžuje jí to v jejím běžném životě a může se stát, že z těchto projevů Martinovi náklonnosti bude mít Jana dokonce strach o svůj život a zdraví. V takovém případě by Jana měla kontaktovat policii a předložit jí veškeré takové důkazy o obtěžování a pronásledování své osoby a navíc by měla i podat návrh k soudu na vydání předběžného opatření, kterým by soud uložil Martinovi nepřibližovat se na určitou vzdálenost k Janě a k určitým místům, jako je její bydliště či pracoviště a dále aby se zdržel jakéhokoliv kontaktování Jany prostřednictvím telefonu, textových zpráv či jiných prostředků elektronické komunikace. Jana má zároveň možnost podat trestní oznámení, a to z důvodu co nejefektivnější ochrany její osoby.

V případě kyberstalkingu, by Jana od Martina denně dostala několik desítek mailových zpráv, obtěžoval by jí na internetových komunikacích a chatech, šířil by o ní nepravdivé informace na internetu. V daném případě by Jana neměla žádným způsobem na tyto projevy Martina nijak reagovat. Veškeré projevy obtěžování by si Jana měla uschovat, navštívit policii a zároveň podat návrh k soudu na vydání předběžného opatření, kde by byl postup stejný, jako bylo v případě předchozím. Pakliže by i přesto Martin od svého jednání neupustil, dopouštěl by se trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání.

5. PODMÍNKY PRO NAŘÍZENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ SOUDEM A POSTUP SOUDU PŘI REALIZACI VYDANÉHO USNESENÍ O PŘEDBĚŽNÍM OPATŘENÍ

5.1 Předběžné opatření proti domácímu násilí z pohledu trestního práva

U domácího násilí, stejně jako u nebezpečného pronásledování zná český právní řád úpravu jednak dle zákona o zvláštních řízeních soudních, i podle trestního zákona. V trestním zákoně je úprava domácího násilí zakotvena v hlavě IV., nazvané trestné činy proti rodině a dětem a v § 199 je upraveno týrání osoby žijící ve společném obydlí. Zde by bylo možné uplatnit předběžné opatření dle ust. § 88b a násl. trestního řádu, pokud by osoba vykázaná již byla v postavení obviněného a postupovalo by se obdobně, jak je již podrobně popsáno výše u nebezpečného pronásledování.

5.2 Předběžné opatření z pohledu občanskoprávní ochrany - příslušnost soudu

V další fázi ochrany před domácím násilím, resp. dalším krokem jak si udržet odstup od násilníka, pokud se blíží konec lhůty, na kterou byl násilník vykázán Policií ČR, je podání návrhu na vydání předběžného opatření k soudu. Tuto možnost má každá osoba ohrožená domácím násilím a návrhu nemusí předcházet vykázání Policií ČR, stačí pouze soudu spolu s návrhem doložit, že je osoba ohrožena domácím násilím. V civilním řízení tuto ochranu nalezneme v ust. § 400 a násl. z. ř. s. v. Takovéto předběžné opatření lze na základě § 401 z. ř. s. vydat pouze na návrh, neexistuje tu možnost vydání *ex officio*, neboli z iniciativy soudu. Návrh se podává u obecného soudu navrhovatele a ust. § 400 z. ř. s. je tak

speciální k ust. § 4 z. ř. s. Příslušný je tedy okresní soud, v jehož obvodu má bydliště navrhovatel.

5.3 Zahájení řízení

Řízení je zahájeno doručením návrhu soudu buď osobně na podatelnu soudu, nebo prostřednictvím prostředků elektronických komunikací nebo též prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb. Poté, co je návrh soudu doručen, vyznačí se datum a hodina doručení návrhu. Návrh lze rovněž sepsat do protokolu vyšší soudní úřednicí soudu. Vyznačení času doručení návrhu soudu má význam pro dodržení zákonné lhůty k vyřízení tohoto návrhu. Příslušné pracovnice tento návrh bezodkladně zapíše do systému soudu, vytisknou desky a předají civilnímu oddělení. Následně je spis předán příslušnému soudci, který v ten daný moment drží službu na vyřizování předběžných opatření v rámci dosažitelnosti soudců. Dosažitelnost soudců je určena rozvrhem práce dle § 128 kancelářského řádu. Spis musí být výrazně odlišen od ostatních spisů, aby bylo na první pohled patrné, že se jedná o předběžné opatření, které se vyřizuje vždy přednostně oproti spisům ostatním. Dle Instrukce Ministerstva spravedlnosti 505/2001-Org. - vnitřního kancelářského řádu § 166 odst. 7 při podání návrhu na předběžné opatření po zahájení řízení se na spisovém obalu vyznačí „předběžné opatření č. 1.“ a dále u předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí zkratka „PO 48“ (u předběžného opatření upravujícího poměry dítěte se vyznačí zkratka „PO 24“).

5.4 Náležitosti návrhu

Soudce musí posoudit, zda návrh obsahuje veškeré náležitosti. Obecné náležitosti návrhu nalezneme v ust. § 42 odst. 4 o. s. ř., který použijeme subsidiárně. Podle tohoto zákonného ustanovení musí návrh obsahovat označení účastníků, označení soudu, kterému je určeno, kdo jej činí, čeho se týká a co se sleduje, v neposlední řadě musí být datováno a podepsáno, protože k podáním, která nebyla řádně podepsána a ani ve lhůtě 3 dnů doplněna předložením originálu, soud dle § 42 odst. 2 věty druhé o. s. ř. nepřihlíží. Zvláštní náležitosti návrhu na nařízení předběžných opatření jsou pak uvedena v § 75 o. s. ř. Speciální náležitosti přímo návrhu na vydání předběžného opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí demonstrativně vymezuje ust. § 402 z. ř. s., např. vylíčení skutečností, které osvědčují, že je společné bydlení navrhovatele a odpůrce

v domě nebo bytě, ve kterém se nenachází společná domácnost, pro navrhovatele nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí.

Jestliže soudce zjistí, že návrh neobsahuje všechny náležitosti a z toho důvodu nelze rozhodnout, vyzve navrhovatele vhodným způsobem k doplnění návrhu a poučí ho, že pokud tyto náležitosti nedoplní, bude návrh zamítnut. Toto doplnění musí být soudu doručeno ve lhůtě stanovené pro vydání rozhodnutí o předběžném opatření, tedy ve lhůtě 48 hodin od podání návrhu.

Důležité je vymezení pojmu „vhodným způsobem“. V tomto spatřuji operativnost soudu, tedy telefonické vyrozumění navrhovatele, pokud v návrhu uvedl své telefonní číslo, zaslání mailu navrhovateli nebo učinění výzvy prostřednictvím datové schránky. V komentáři je uvedeno, že pokud soud nemá k dispozici telefonní číslo navrhovatele a navrhovatel nemá datovou schránku, nepřipadá pak doplnění či oprava návrhu v úvahu.²⁵ Dle mého názoru by soud měl vyvinout co největší aktivitu k tomu, aby byly vady návrhu odstraněny, avšak tato aktivita by neměla přesahovat meze běžného postupu soudu, je ovšem pravdou, že málokterý účastník soudního řízení ve svém podání uvede telefonní kontakt na svou osobu, příp. mail.

5.5 Osoby oprávněné k podání návrhu

Současně se zkoumáním náležitostí návrhu soud posuzuje, zda byl návrh podán osobou oprávněnou. V § 403 odst. 1 z. ř. s. jsou vymezeni účastníci jako navrhovatel, odpůrce, případně osoba, vůči níž násilí směřuje. Z tohoto lze dovodit, že navrhovatelem může být nejen oběť domácího násilí, ale i třetí osoba, proti které násilí směřuje, což lze jednoznačně dovodit i z ust. § 402 odst. 1 z. ř. s.²⁶ Komentář uvádí, že: *„Je-li domácím násilím ohrožena třetí osoba spolužijící v domácnosti, je k podání návrhu na ochranu před domácím násilím oprávněn i manžel (rozvedený manžel), který je tím dotčen, vůči druhému manželovi (rozvedenému manželovi), agresorovi. Manžel však není oprávněn k podání návrhu na ochranu svého manžela před domácím násilím páchaným spolužijící*

---

²⁵ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 756 s. ISBN 978-80-7400-297-7

²⁶ CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – I. část. Právní prostory. zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-i-cast>

osobou.“²⁷ Dle mého názoru se jedná o situaci, kdy manžel napadá třetí osobu a druhý manžel je oprávněn podat návrh na vydání předběžného opatření, pokud se ho to dotýká. Jestliže však třetí osoba napadá jednoho z manželů, tak druhý manžel podat návrh nemůže, musí jej podat právě dotčený manžel.

Podle ust. § 403 odst. 2 z. ř. s. může být navrhovatelem i nezletilý, a to za situace, kdy je nezletilý obětí domácího násilí. Návrh ovšem nemůže podat sám, musí tak učinit buď zákonný zástupce, nebo Orgán sociálně-právní ochrany dětí, příp. advokát na základě plné moci. Dle dikce zákona je skutečně možné, aby osoba nezletilá udělila plnou moc advokátovi, avšak jsou zde omezení, za kterých lze plnou moc udělit. V takové situaci se přihlíží k rozumové a volní vyspělosti nezletilého, která musí být přiměřená. Podle § 31 o. z. se má za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku. Rozumová a mravní vyspělost nezletilého se posuzuje v každém případě individuálně, protože každá fyzická osoba může mít rozdílnou rozumovou a volní vyspělost v odlišném věku.

Za nezletilého rovněž může návrh podat jeden z rodičů, avšak pak by soud hned po nařízení předběžného opatření nezletilému ustanovil kolizního opatrovníka, čímž odpadá problém, zda je možné v takovém případě návrhu vyhovět.²⁸

Pokud by přeci jen došlo k situaci, že by návrh podal nezletilý mladší 16-ti let sám, pak komentář uvádí: „*V případě, že výjimečně podá návrh nezletilý mladší 16 let, soud se musí obrátit na jeho zákonného zástupce a vyrozumět i OSPOD. Je-li odpůrcem zákonný zástupce nezletilého, soud vyrozumí pouze OSPOD. V případě, že s návrhem zákonný zástupce nezletilého nebude souhlasit či OSPOD neučiní podání soudu směřující k nařízení předběžného opatření, soud řízení zastaví. V tomto případě se totiž jedná o nedostatek podmínky řízení, který se nepodařilo odstranit.*“²⁹

---

²⁷ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 758 s. ISBN 978-80-7400-297-7

²⁸ ČUHELOVÁ, Kateřina. ŠÍNOVÁ, Renáta. Ochrana proti domácímu násilí v kontextu harmonizace právní úpravy civilního procesu s rektifikací soukromého práva. Právní rozhledy 3/2013. 104 s., zdroj www.beckonline.cz

²⁹ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 759 s. ISBN 978-80-7400-297-7

V naléhavých případech, kdy hrozí střet zájmů, např. mezi zákonným zástupcem a zastoupeným nebo mezi opatrovníkem a zastoupeným, jelikož je odpůrcem zákonný zástupce nezletilého nebo opatrovník osoby, jejíž svéprávnost byla omezena, se použije ust. § 402 odst. 2 z. ř. s. a namísto kolizního opatrovníka se takové osobě jmenuje opatrovník pro podání návrhu, který následně návrh jménem této osoby podá. Proti usnesení o ustanovení opatrovníka pro podání návrhu není přípustné odvolání, avšak ustanovení o jmenování opatrovníka se nepoužije, pokud je navrhovatel zastoupen advokátem.³⁰

Výraznou novinkou je, že nezletilý starší 16-ti let může návrh podat sám, jelikož dle § 403 odst. 3 z. ř. s. má pro řízení plnou procesní způsobilost. Ovšem pokud soud dojde k závěru, že nezletilý starší 16-ti let není schopen samostatně jednat, rozhodne o tom, že nezletilý musí být zastoupen svým zákonným zástupcem³¹. Posouzení rozumové a mravní vyspělosti takové osoby se posuzuje totožně jako u nezletilého, jak již bylo výše popsáno.

Návrh může podat i osoba, která je omezena ve svéprávnosti, avšak návrh podává prostřednictvím svého opatrovníka nebo prostřednictvím obce s rozšířenou působností. Za situace, kdy by přece jenom návrh taková osoba podala, soud by se musel obrátit na jejího opatrovníka a obecní úřad obce s rozšířenou působností a pokud by tito s podáním návrhu nesouhlasili, postupovalo by se shodně jako při podání návrhu nezletilou osobou (viz výše) a soud by pro nedostatek podmínky řízení toto řízení zastavil. Jestliže by v takovém řízení hrozil střet zájmů mezi opatrovníkem a osobou zastoupenou, právě z důvodu, že odpůrcem by byl opatrovník osoby omezené ve svéprávnosti, postupovalo by se stejně, jak bylo shora popsáno, tedy osobě omezené ve svéprávnosti by byl ustanoveno opatrovník pro podání návrhu na zahájení řízení.

V souladu s ust. § 8 z. ř. s. může návrh na zahájení řízení podat i státní zástupce a státní zastupitelství v řízení vystupuje jako účastník a rovněž může státní zástupce vstoupit do již zahájeného řízení.

5.6 Vylíčení rozhodných skutečností a doložení návrhu

---

³⁰ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 439-440 s. ISBN 978-80-7201-940-3

³¹ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 765 s. ISBN 978-80-7400-297-7

Navrhovatel ke svému návrhu musí přiložit i listiny, které osvědčují jím uvedené skutečnosti v návrhu např. lékařské zprávy o ošetření oběti nebo od psychologa či psychiatra, zprávy policie o zásahu ve společné domácnosti účastníků nebo o vykázání, mohou být předloženy i doklady o společném nájmu bytu či o vedení společné domácnosti. Navrhovatel může soudu předložit i doklady, osvědčující, že již byly podány návrhy soudu na řešení dané situace, tj. např. návrh na rozvod manželství, úpravu výchovy a výživy nezletilých dětí, vypořádání majetkových vztahů nebo vypořádání spoluvlastnictví k bytové jednotce, ač zahájení těchto řízení již není podmínkou podání návrhu na vydání předběžného opatření, jak tomu bylo v úpravě předchozí. Je tak pouze na zvážení navrhovatele, zda nějaké návrhy podá či nikoliv.

Návrh je důležité doložit potřebnými listinami, aby soud měl za osvědčené, že k domácímu násilí skutečně dochází. Vykázání jakékoliv osoby z rodinné domácnosti je velmi závažný zásah do základních práv a svobod, jejichž ochrana je zaručena Usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky (*dále jen Listina*). Konkrétně je zasaženo do práva na nedotknutelnost obydlí dle čl. 12 Listiny, do práva na svobodu pobytu a pohybu dle čl. 14 Listiny, do práva na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí podle čl. 7 Listiny a do práva na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromí a rodinného života dle čl. 10 odst. 2 Listiny. S omezeními základních práv a svobod musí soud šetřit, jelikož jsou dle čl. 4 Ústavy ČR pod ochranou soudní moci. Na jedné straně tedy stojí Listinou zaručená ochrana svobody pohybu a pobytu a obydlí je nedotknutelné a na straně druhé čl. 6 odst. 1 Listiny, má každý právo na život, čl. 6 odst. 2 Listiny nikdo nesmí být zbaven života, čl. 10 odst. 1 Listiny, který se týká ochrany lidské důstojnosti. Pokud dojde ke kolizi mezi základními právy a svobodami, jejichž ochrana je zaručena Ústavou a Listinou, je nutné použít test proporcionality. Test proporcionality vychází z poměření síly ochrany jednotlivých práv. Ústavní soud České republiky aplikuje tento princip při kolizi subjektivních práv, a stojí na třech kritériích 1) kritérium vhodnosti, kdy soud zkoumá, zda-li „institut, omezující určité základní právo, umožňuje dosáhnout stanovený cíl“, 2) kritérium potřebnosti, při němž soud zkoumá, zda-li by stanoveného cíle nemohlo být dosaženo „jinými opatřeními, umožňujícími dosáhnout stejného cíle, avšak nedotýkajícími se základních práv a svobod“ a 3) kritérium poměrování: soud porovnává „závažnost obou v kolizi

stojících základních práv“, což „spočívá ve zvažování empirických, systémových, kontextových i hodnotových argumentů“³². Pokud si tyto body jednotlivě rozebereme v návaznosti na domácí násilí, tak v bodu 1) lze předběžným opatřením každopádně dosáhnout cíle, kterým je ochrana života a zdraví a důstojnosti, navíc se zde navrhovateli poskytne dostatečná doba pro vyřešení této své situace a případné vyhledání pomoci. 2) by šlo jistě napomenout odpůrce a dát mu pouze jakousi podmínku, ale to by rozhodně nezabránilo, aby se opět dopustil domácího násilí. 3) zde opravdu ochrana života a zdraví stojí nad všemi ostatními právy. Při vykázání osoby se sice omezuje právo pobytu a pohybu, ale v testu proporcionality vždy musí jako zásadní být ochrana života a zdraví, která musí být upřednostněna před ostatními právy vykázaného. Aby však nebyl tento prostředek ochrany neúměrně používán, zneužíván či nadužíván, je zde omezení doby vykázání a to na dobu nezbytně nutnou, po kterou trvá ohrožení práv oběti.

5.7 Rozhodnutí soudu při vyhovění návrhu na vydání předběžného opatření

Pokud předešlé soud shledá za osvědčené, vydá ve stanovené 48 hodinové lhůtě své rozhodnutí. Soud by měl rozhodnout bezodkladně, ač to není v současné právní úpravě uvedeno, avšak vyplývá to z § 6 o. s. ř., ve kterém je uvedeno, že ochrana práv musí být rychlá a účinná, což je vlastně i smysl předběžných opatření vůbec. Pokud soud z jakýchkoliv důvodů v této lhůtě nerozhodne, nemá to žádné procesní důsledky, až na případné kárné postižení soudce.³³ Když soudce tedy nerozhodne v dané 48 hodinové lhůtě, měl by určitě ve spise být záznam, proč se tak nestalo, co soudci zabránilo rozhodnout v této lhůtě, případně proč nerozhodl v této věci zastupující soudce. Dovedu si například představit situaci živelné pohromy či přírodní katastrofy, jako omluvitelný důvod, proč bylo rozhodnuto déle než v zákonem dané 48 hodinové lhůtě, ale jako naprosto nepřijatelný důvod považuji, že by se například soudci nechtělo usnesení psát. K rozhodnutí o nařízení předběžného opatření soudu postačuje, osvědčení rozhodných skutečností nikoliv jejich prokázání, jelikož osvědčení je slabším požadavkem než prokázání, což je dané i krátkou zákonnou lhůtou pro vydání rozhodnutí soudu. Navíc s ohledem na účel předběžných opatření, kterým je

³² Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94,

³³ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 760 s. ISBN 978-80-7400-297-7

poměrně rychle upravit narušené vztahy účastníků a poskytnout osobě ohrožené domácím násilím potřebnou okamžitou ochranu, není dán osobě navrhovatele nijak velký prostor pro uplatnění důkazních prostředků.³⁴ „*Osvědčení je míra zjištění skutkového stavu spočívající v dosažení závěru o pravděpodobnosti tvrzeného stavu, tedy nikoliv plného poznání či jistoty ohledně skutkového stavu.*“³⁵ Soud vždy o tomto návrhu rozhoduje usnesením, které musí obsahovat záhlaví, výrok, odůvodnění a poučení.

V záhlaví usnesení je označen samosoudce, který rozhodl ve věci a účastníci – navrhovatel a odpůrce (popř. státní zastupitelství).

Nejdůležitější částí usnesení je výrok, kterým soud uloží odpůrci povinnost, jíž se navrhovatel domáhá, přičemž zákon nám takovou povinnost demonstrativně vymezuje v ust. § 405 z. ř. s.³⁶ Soud může uložit i jinou povinnost, avšak výrok usnesení musí být určitý s přesným a nezaměnitelným vymezením prostor a míst, do kterých nesmí odpůrce vstupovat. Důležitý je § 405 odst. 3 z. ř. s., který uvádí výjimky z usnesení, tj. případy, ve kterých se účastníci zcela výjimečně mohou setkat, aniž by bylo porušeno vydané předběžné opatření. Tyto výjimky musí být v souladu s oprávněnými zájmy odpůrce. „*Soud může výjimku z povinnosti uložené předběžným opatřením uložit i samostatným usnesením poté, co již bylo předběžné opatření vydáno. Učiní tak na návrh odpůrce. Předtím než soud po nařízení předběžného opatření přistoupí ke stanovení výjimky, dá ostatním účastníkům prostor pro vyjádření se.*“³⁷ Naprosto relevantní výjimku bych viděla v případě, že by oba účastníci byli zaměstnání u jednoho zaměstnavatele a při výkonu zaměstnání by se setkávali, nebo by se oba sešli u praktického lékaře.

---

³⁴ CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – I. část. Právní prostory. zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-i-cast>

³⁵ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 755 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³⁶ § 405 odst. 1) z. ř. s. - Vyhoví-li soud návrhu, uloží odpůrci předběžným opatřením zejména, aby

- a) opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval,
- b) nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo navrhovatele a nezdržoval se tam,
- c) se zdržel setkávání s navrhovatelem, nebo
- d) se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.

³⁷ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 763 s. ISBN 978-80-7400-297-7

Další důležitou součástí výroku musí být i určení doby trvání předběžného opatření, takže výrok II. rozhodnutí může znít: „Toto usnesení trvá 1 měsíc od jeho vykonatelnosti, tj. od .... do ...“

Rozhodnutí soudu musí obsahovat i odůvodnění. V otázce toho, zda usnesení, kterým se rozhoduje o vydání předběžného opatření, má obsahovat odůvodnění či nikoliv, se přikláním k názoru, uvedeném v komentáři³⁸, kde je vysvětleno, že sice dle § 169 odst. 2 o. s. ř. není třeba odůvodňovat usnesení, kterým se návrhu na předběžné opatření vyhová, ale to pouze za situace, kdy se nepředpokládá, že by se účastník odvolal. V těchto případech však nelze nevyjádření se odpůrce, brát jako situaci, kdy nepředpokládáme, že odpůrce nepodá odvolání, jelikož mu nebyl dán prostor k vyjádření. V dané situaci je dle mého názoru ta největší pravděpodobnost, že odpůrce si odvolání podá, a pak je pro odvolací soud velmi významné i odůvodnění, tedy vysvětlení z jakých skutkových tvrzení a listinných důkazů soud prvního stupně vycházel, především z důvodu přezkoumatelnosti rozhodnutí musí být odůvodnění precizní a musí vystihovat doloženou situaci a osvědčení situace, že k domácímu násilí dochází.

V závěru usnesení soud poučí odpůrce o právu odnést si ze společného obydlí své osobní věci, případně věci sloužící k podnikání. Navrhovatele poučí o právu podat návrh ve věci samé, dále o právu podat návrh na prodloužení předběžného opatření a o dalších vhodných opatřeních. Tato poučovací povinnost odpůrce je zavedena nově a rovněž i poučovací povinnost navrhovatele o možnosti podat návrh ve věci samé dle § 399 z. ř. s.³⁹ Nyní nemusí navrhovatel tvrdit, jaký návrh ve věci samé bude podán, protože není zakotvena povinnost navrhovatele vůbec takový návrh podat a návrh na vydání předběžného opatření nelze odmítnout jen proto, že navrhovatel v návrhu neuvedl, jaký návrh ve věci samé podá.⁴⁰ S účinností zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku byla do našeho právního řádu zakotvena věc samá, kterou nalezneme v ust. § 751-753, avšak naproti tomu můžeme nalézt názor, že věcí samou může být návrh na zahájení řízení o rozvod manželství a určení, zda tu manželství je či není,

---

³⁸ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 763 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³⁹ § 399 odst. 1) z. ř. s. - Řízení ve statusových věcech partnerských jsou řízení a) o určení, zda tu partnerství je či není, b) o neplatnost partnerství, c) o zrušení partnerství.

⁴⁰ ČUHELOVÁ, Kateřina. ŠÍNOVÁ, Renáta. Ochrana proti domácímu násilí v kontextu harmonizace právní úpravy civilního procesu s rektifikací soukromého práva. Právní rozhledy 3/2013. 104 s., zdroj www.beckonline.cz

o neplatnosti manželství, o úpravě poměrů nezletilých dětí, nebo o vypořádání společného bydlení či majetkových vztahů.⁴¹

Jedná se zásadně o řízení návrhové a soud musí rozhodnout o návrhu tak, jak jej navrhovatel podal a o ničem jiném. Takové rozhodnutí, resp. rozhodnutí „za hranice návrhu“ sice připouští § 26 z. ř. s., ale pouze v řízeních, které lze zahájit bez návrhu a jak jsem již uvedla, toto řízení lze zahájit pouze na návrh, proto toto ustanovení není přípustné použít při rozhodnutí o předběžném opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí.

Soud rozhoduje bez nařízení jednání a usnesení se účastníkům vyhlásí až při výkonu rozhodnutí. Za důležité a vhodné považuji, že usnesení je vykonatelné vydáním, navíc hodina vydání se na usnesení vyznačí v doložce vykonatelnosti. U předběžného opatření není tedy v první fázi řízení rozhodující právní moc, ale právě jeho vykonatelnost.

5.8 Trvání předběžného opatření

Při vydání předběžného opatření je v § 408 z. ř. s. stanovena lhůta trvání předběžného opatření na 1 měsíc od jeho vykonatelnosti s tím, že pokud v době vydání předběžného opatření ještě trvá lhůta, která byla dána vykazáním prostřednictvím policie, tak se tato jednoměsíční lhůta o nedoběhnutou lhůtu prodlužuje. *„I zákonem přímo stanovená omezenost trvání předběžného opatření je dána charakterem celého řízení. S ohledem na to, že soud rozhoduje bez nařízení jednání, tj. bez slyšení odpůrce, který tak nemá možnost se k věci vyjádřit, znamenala by neomezenost trvání předběžného opatření nepřípustné porušení jeho práv. Ochrana poskytnutá předběžným opatřením osobě ohrožené by tak nepřiměřeným způsobem převážila nad právy a oprávněnými zájmy odpůrce. Zároveň ale stanovená délka trvání musí naplňovat kritéria přiměřenosti, za což lze délku 1 měsíce jistě označit.“*⁴²

Jak již bylo výše řečeno, oproti staré úpravě, kdy předběžné opatření zaniklo nejpozději po uplynutí 1 roku od jeho nařízení, nyní dle úpravy nové je to nejpozději uplynutím 6 měsíců od jeho vykonatelnosti (od prvotního nařízení předběžného opatření včetně prodlužování doby trvání předběžného opatření).

⁴¹ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 441 s. ISBN 978-80-7201-940-3

⁴² CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – II. část. Právní prostory.

zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-ii-cast>

Není tedy možné, aby předběžné opatření trvalo dlouhá léta, ale po dobu těchto 6 měsíců má být navrhovateli poskytnuta lhůta k úpravě svých poměrů a vyřešení všech otázek, které by v přítomnosti násilníka neměl odvalu řešit a podal návrhy k vyřešení své situace, tj. např. rozvod manželství, vyklizení nemovitosti, vypořádání společného jmění manželů aj.

Dále bych ráda poznamenala, že: „*Navrhovatel vydáním předběžného opatření nezískává práva, o kterých má být rozhodnuto teprve v budoucnu.*“⁴³

5.9 Zrušení předběžného opatření

Pokud soud návrhu vyhoví, může vydané předběžné opatření později zrušit, a to dle ust. § 414 z. ř. s. Jedná se o úkon dispoziční, nelze jej vydat ex offo a osoby oprávněné návrh podat jsou v podstatě shodné s osobami, které byly účastníky řízení o nařízení předběžného opatření proti domácímu násilí.⁴⁴ „*Soud může rozhodnout o zrušení rozhodnutí o předběžném opatření nejen tehdy, dojde-li ke změně poměrů, ale i tehdy, pokud pro nařízení předběžného opatření nebyly dány podmínky již v době jeho vydání (stejně tak i pro jeho prodloužení).*“⁴⁵ K tomuto rozhodnutí se zpravidla již nařizuje jednání. Zde jsou kratší lhůty než v klasickém civilním řízení, např. předvolání musí být účastníkům doručeno nejméně 3 dny předem a soud musí rozhodnout do 2 měsíců od podání tohoto návrhu. Soud se v takovém případě zabývá zejména otázkami, zda trvá stav ohrožení navrhovatele, vztahy ke společnému obydlí a rovněž i další spory, které mezi účastníky probíhají. Pokud soud návrh na zrušení předběžného opatření zamítne, lze jej podat opět až za 3 měsíce od právní moci tohoto zamítavého rozhodnutí. „*Tato doba je stanovena zcela jistě záměrně, aby odpůrce „nezahlcoval“ soud návrhy na zrušení předběžného opatření. Zákon tedy zohledňuje skutečnost, že pravděpodobnost, že by v kratším časovém úseku došlo ke změně okolností odůvodňujících zrušení předběžného opatření, je velmi malá.*“⁴⁶

⁴³ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 321 s. ISBN 978-80-7201-940-3

⁴⁴ viz § 403 z. ř. s.

⁴⁵ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 774 s. ISBN 978-80-7400-297-7

⁴⁶ CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – II. část. Právní prostory.

zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-ii-cast>

5.10 Jiné rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření

Jiným rozhodnutím o návrhu na vydání předběžného opatření mám na mysli situace, kdy soud návrhu z různých důvodů nevyhoví a předběžné opatření nenařídí. Takovými situacemi může být jednak zastavení řízení, odmítnutí návrhu či zamítnutí návrhu.

Soud řízení zastaví, pokud je tu nedostatek podmínek řízení, tedy především pokud návrh podá osoba, která není oprávněna takový návrh podat (viz 5.5).

Soud návrh odmítne, pokud neobsahuje náležitosti, které zákon ukládá (viz. 5.4).

Návrh je soudem zamítnut, pokud není osvědčena situace, která je uvedena v návrhu nebo zde nejsou podmínky a předpoklady pro vyhovění návrhu, například nedochází vůbec k žádnému domácímu násilí nebo se jednalo o exces (viz 5.7).

Tato rozhodnutí se doručují pouze navrhovateli dle § 76 g o. s. ř. a rozhodnutí je třeba dle tohoto ustanovení zaslat navrhovateli do 3 dnů od jeho vyhlášení. „*Pro ostatní usnesení o návrhu na nařízení předběžného opatření (zamítnutí návrhu, odmítnutí návrhu a zastavení řízení) platí pro nabytí okamžiku vykonatelnosti § 171 o. s. ř.*“⁴⁷

5.11 PŘÍKLAD

5.11.1 Podání návrhu na vydání předběžného opatření osobou plně svéprávnou

Než budu pokračovat dalšími částmi této kapitoly (výkon rozhodnutí a páchaní domácího násilí nezletilými) ráda bych pro lepší pochopení předešlé shrnula v příkladu.

Za situace, kdy byl Martin vykázan ze společné domácnosti, se Jana rozhodne, že podá návrh na vydání předběžného opatření soudu. Jana tento návrh podá u soudu, v jehož obvodu má bydliště ona. V tomto svém návrhu uvede své generálie a generálie Martina, přičemž sebe označí jako navrhovatelku a Martina jako odpůrce. Vylíčí zde rozhodné skutečnosti, tj. uvede v návrhu, k čemu došlo,

---

⁴⁷ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 766 s. ISBN 978-80-7400-297-7

z jakého důvodu má obavu o svůj život a zdraví. K návrhu přiloží i listiny, ze kterých takovýto stav vyplývá, tj. potvrzení policie o vykázání Martina, zprávy od ošetřujícího lékaře o svém zdravotním stavu po napadení Martinem. Měl by zde být i uveden návrh výroku daného usnesení. Tento návrh musí samozřejmě vlastnoručně podepsat a datovat. V návrhu je vhodné uvést i své telefonní číslo, kdyby soud shledal, že je nutné cokoliv v návrhu doplnit, aby mohl Janu o tomto operativně vyrozumět. Pokud soud takovému návrhu vyhoví, učiní tak do 48 hodin od podání návrhu Janou a uloží Martinovi povinnost opustit rodinnou domácnost, nezdržovat se v rodinné domácnosti, jakož i v jejím bezprostředním okolí. Dále soud usnesení řádně odůvodní a poučí jednak Janu, že je možné podat návrh ve věci samé a dále i Martina, že má možnost za součinnosti soudního vykonavatele si ze společné domácnosti odnést své osobní věci. Na takto vydané rozhodnutí soud rovněž vyznačí vykonatelnost usnesení a dobu, po kterou toto usnesení trvá.

Pokud se Martin nebo Jana budou domnívat, že tato situace je již vyřešena a již pominula obava Jany o její život a zdraví, jelikož Martin podnikl veškerá možná opatření k nápravě svého škodlivého a závadného chování, mohou jeden nebo druhý podat návrh na zrušení předběžného opatření. Soud poté nařídí jednání a podle zjištěného skutkového stavu rozhodne, zda návrh na zrušení předběžného opatření zamítá nebo že se předběžné opatření zrušuje. Pokud by soud ovšem návrh zamítl, lze jej podat opětovně až 3 měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí.

5.11.2 Podání návrhu na vydání předběžného opatření osobou, která není plně svéprávná

Ve vzorovém příkladu přicházejí v úvahu dvě možnosti. Buď by návrh podala dcera Eva, které je 8 let nebo syn Petr, kterému je 16 let. Pokud by návrh podal Petr, není co řešit, jelikož již dosáhl věku 16 let a má tak plnou procesní způsobilost pro podání návrhu.

Pokud by ovšem tento návrh podala Eva, je zde několik způsobů řešení. Prvním je, že by soud vyrozuměl OSPOD a tento by měl soudu učinit kroky k podání takového návrhu jménem nezletilé. V případě, že by tak OSPOD neučinil nebo by nesouhlasil s návrhem Evy, soud by řízení zastavil. Zákonného zástupce by soud nevyrozuměl, jelikož odpůrcem je jeden ze zákonných zástupců. Kdyby však OSPOD učinil kroky směřující k podání návrhu na vydání

předběžného opatření, pak by soud po nařízení tohoto předběžného opatření ustanovil Evě kolizního opatrovníka.

Zde ani neuvádím možnost podání návrhu advokátem na základě plné moci, dle mého názoru je tato možnost stanovena pro starší děti (blízké věku 16 let), dle mého názoru si Eva v 8 letech nemůže uvědomovat, jaké důsledky může mít podání návrhu.

5.12 Výkon rozhodnutí

Výkon rozhodnutí, týkající se předběžných opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí je upraven v § 492-496 z. ř. s. Výkon rozhodnutí ve věcech ochrany proti domácímu násilí provádí vždy soud, který rozhodnutí vydal. Výkon se realizuje prostřednictvím soudního vykonavatele a probíhá bezodkladně, většinou se v praxi dodržuje zásada, že výkon musí být proveden ve 48-hodinové lhůtě, určené pro rozhodnutí soudu. Soudní vykonavatel může výkon provést za součinnosti Policie ČR, pokud toto s ohledem na situaci považuje za nutné. Provedení výkonu rozhodnutí je podrobně popsáno v § 493 z. ř. s., ve kterém je stanoveno, že výkon rozhodnutí se provede tak, že soud v součinnosti s příslušnými orgány veřejné moci vykáže povinného ze společného obydlí, odebere mu všechny klíče od společného obydlí, které povinný drží, a popřípadě mu zakáže setkávat se s označenou osobou nebo ji jinak kontaktovat. Je vhodné, aby soudní vykonavatel několikrát odpůrci zopakoval rozsah omezení a vymezení prostor, na které se zákaz vztahuje.⁴⁸ Soud zároveň poskytne odpůrci příležitost, aby si bezprostředně při výkonu rozhodnutí vyzvedl ze společného obydlí své osobní cennosti a osobní dokumenty, jakož i věci, které slouží jeho osobní potřebě; během trvání rozhodnutí podle § 405 z. ř. s. pak povinnému umožní vyzvednout i věci nezbytné k výkonu jeho podnikatelské činnosti nebo výkonu povolání, případně věci nezbytné z jiného vážného důvodu. Dále soudní vykonavatel vyzve povinného, aby sdělil adresu pro doručování, nebo aby si pro doručování zvolil zástupce, jinak mu budou zásilky ukládány u soudu. Pokud povinný není přítomen výkonu rozhodnutí, musí mu být dle § 494 z. ř. s. poskytnuta příležitost, aby si mohl své osobní věci ze společného obydlí později a za přítomnosti soudního vykonavatele, vyzvednout. Přičemž v komentáři je

---

⁴⁸ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 986 s. ISBN 978-80-7400-297-7

uvedeno: „V případě, že povinný nebyl ve společném obydlí při výkonu rozhodnutí soudem zastižen, neprovádí se jeho vykazání ze společného obydlí, ale je případně třeba odebrat mu následně všechny klíče ke společnému obydlí, které má v držení. Vzhledem k absenci příslušného oprávnění v zákoně však bude ke splnění takové povinnosti povinného jen vyzvat; oprávněnému se následně sdělí, zda povinný tuto povinnost splnil. Oprávněný bude z praktického hlediska spíše v konkrétním případě řešit situaci výměnou zámkové vložky u společného obydlí a náklady jejího pořízení bude uplatňovat vůči povinnému samostatně, případně v rámci nalézacího řízení“ ... „Nově nemá soud povinnost vyrozumět povinného vyvěšením oznámení na dveřích společného obydlí, neboť takový postup by byl v rozporu se zákazem přibližovat se ke společnému obydlí a znamenal by i určitou stigmatizaci oběti domácího násilí.“⁴⁹

5.12.1 Opakovaný výkon rozhodnutí

Výkon rozhodnutí lze provést i opakovaně, a to za situace, že povinný poruší povinnost uloženou mu rozhodnutím soudu (viz § 493 z. ř. s. výše). Podle ust. § 496 z. ř. s. soud kdykoliv a bezodkladně na návrh oprávněného provede opětovný výkon rozhodnutí vykazáním povinného ze společného obydlí a postupuje se dle § 351 o. s. ř., které v odstavci 1) stanoví, jednak že ukládá-li vykonávané rozhodnutí jinou povinnost, uloží soud za porušení této povinnosti povinnému pokutu až do výše 100 000 Kč. V odstavci 2) tohoto zákonného ustanovení je stanoveno, že pokud povinný nesplní ani poté vykonávané rozhodnutí, soud mu ukládá další přiměřené pokuty, dokud není výkon rozhodnutí zastaven, přičemž další pokuty odpůrci soudem ukládány na základě návrhu navrhovatele. Uložené pokuty připadají státu. Soud se tedy může snažit odpůrce donutit k dodržování povinnosti stanovené v usnesení prostřednictvím ukládání pokut, ale nemůže tak činit ze své vlastní iniciativy. Iniciativu vyvíjí navrhovatel. Soud musí ukládat pokuty přiměřené odpůrcovým poměrům nebo přiměřené v daném místě a čase obvyklému výdělků obyvatel. Dle mého názoru by na své majetkové poměry mohl být povinný dotázán soudním vykonavatelem právě při opakovaném výkonu rozhodnutí. Přikláním se k názoru, že: „Zatímco výše pokuty při nařízení výkonu rozhodnutí je omezena částkou 100 000 Kč, hlediskem pro

---

⁴⁹ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 987 s. ISBN 978-80-7400-297-7

výši dalších pokut je jejich přiměřenost; proto je třeba při rozhodování o ní zohlednit povahu ukládané povinnosti, stejně jako majetkové poměry povinné osoby, jsou-li soudu známy.⁵⁰ Soud tedy přihlíží jednak k majetkovým poměrům odpůrce a dále i k četnosti případně i razantnosti útoku či útoků, protože pokud by šlo o slovní napadání, jistě by soud uložil jinou výši pokuty, než kdyby i po nařízení předběžného opatření došlo k fyzickému napadení navrhovatele odpůrcem. Opětovný výkon odebráním všech zbývajících klíčů a vykázání může soud provádět bez omezení. Stačí, když je soud vyrozuměn buď navrhovatelem, nebo například i intervenčním centrem. Opětovný výkon se provádí buď do uplynutí doby trvání předběžného opatření, nebo do doby zrušení předběžného opatření.

5.12.2 Výkon rozhodnutí v rovině trestněprávní při porušení povinnosti stanovené soudem

Z pohledu trestního práva se povinný při nedodržení povinnosti uložené předběžným opatřením vystavuje nebezpečí trestního stíhání za trestný čin uvedený v trestním zákoně v § 337, tj. maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání. Toto zákonné ustanovení se ve svém odstavci druhém výslovně zaměřuje na vykázání a předběžná opatření, za což by dotyčné osobě hrozil dle trestního zákona trest odnětí svobody až na dvě léta.

Jakmile by obviněný po vydání předběžného opatření neplnil uložené povinnosti, soud by mu v souladu s ust. § 88o uložil pořádkovou pokutu nebo jiné pořádkové opatření, příp. by ho vzal do vazby. Toto však připadá v úvahu jen u předstižné vazby dle ust. § 67 odst. 1 písm. c) tr. řádu, kdy hrozí, že obviněný čin spáchá či dokoná. Podle ust. § 68 odst. 4 tr. řádu předmětného zákonného ustanovení se vazba uvalí bez ohledu na výši trestní sazby, která za daný trestný čin hrozí, a to s přihlédnutím k ochraně poškozeného, jeho zdraví a života.

Jakmile je odpůrci uložena povinnost opustit společnou domácnost, má to důsledky i pro navrhovatele, pokud se odpůrce domáhá vstupu do společného obydlí a navrhovatel i přes vydané rozhodnutí umožní odpůrci vstup do společné domácnosti, vystavují se oba trestnímu stíhání za maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 tr. zákoníku. Výše sazby pro navrhovatele je v zákoně takto stanovena dle mého názoru i z důvodu, aby nedocházelo

---

⁵⁰ JIRSA, Jaromír a kol. Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha V. Praha: Wolters Kluwer. 2014. ISBN 978-80-87109-50-2, zdroj: ASPI

k situacím, když je konečně řešeno domácí násilí orgány moci soudní a výkonné a sám navrhovatel se svou nerozvážeností opět vystaví nebezpečí ohrožení svého života a zdraví. Navíc soudní rozhodnutí jsou pro účastníky závazná, a pokud by nebyla tato závaznost dodržována a neexistoval by prostředek k vynucení povinnosti uložené soudem. Rozhodnutí soudu by pak byla naprosto bezpředmětná, jelikož za nedodržení a nerespektování povinností či omezení uložených soudním rozhodnutím by nehrozila žádná sankce.

5.12.3 Příklad

Po vydání rozhodnutí soudem a vyznačení doložky vykonatelnosti je pak usnesení předáno soudnímu vykonavateli k doručení účastníkům, přičemž Martinovi bude doručován i návrh. Rozhodnutí se doručuje prostřednictvím soudního vykonavatele přímo při výkonu. Soudní vykonavatel se dostaví do společné domácnosti účastníků a Janě i Martinovi předá rozhodnutí soudu a poskytne jim potřebná poučení. Martinovi též umožní odnést si ze společné domácnosti své osobní věci. Pokud by ovšem tomuto rozhodnutí předcházelo vykázaní policií, musel by soudní vykonavatel Martina kontaktovat na adrese, kterou Martin nahlásil policii při vykázaní. Martin má možnost se se soudním vykonavatelem dohodnout na vyzvednutí osobních věcí, právě za přítomnosti soudního vykonavatele. Soudní vykonavatel vyhotoví úřední záznam o průběhu výkonu a případně zabaví Martinovi zbytek klíčů, pokud nebyly zabaveny již policií.

Pokud v průběhu trvání předběžného opatření Jana podá návrh na opětovný výkon rozhodnutí, soudní vykonavatel jej opakovaně provede a odebere Martinovi i zbytek klíčů. Martinovi navíc v takovém případě hrozí, že mu soud uloží pořádkovou pokutu.

Pokud by Jana po 14 dnech trvání usnesení pustila Martina domů s tím, že se již Martin umoudřil a jeho chování je již naprosto v pořádku, sama by se vystavovala trestnímu stíhání pro maření výkonu úředního rozhodnutí.

5.13 Postup při páchání domácího násilí nezletilými

Výše uvedené se týká situace, kdy domácí násilí páchají osoby plně svéprávné, v praxi a reálném životě však dochází i k domácímu násilí, které páchají osoby nezletilé. V takovém případě není možné a ani proveditelné vykázat osobu nezletilou ze společné domácnosti. Při ochraně proti domácímu násilí

páchanému osobou nezletilou se použije ust. § 452 a násl. z. ř. s. o umístění dítěte do vhodného prostředí buď fyzické osoby či zařízení, které zajistí nezletilému řádnou péči s ohledem na jeho fyzický a duševní stav, jakož i rozumovou vyspělost, neboť musí být chráněna jak osoba dítětem napadaná, tak i samotný vývoj dítěte. „Zvláštní postup je nutno volit v případě, kdy násilnou osobou je mladistvý nebo osoba mladší 15 let. Jsou-li dány podmínky pro vykázání, policista rozhodne o vykázání pouze v případě, že bezpečnost ohrožené osoby nelze zajistit jinak. Policista je povinen neprodleně vyrozumět orgán sociálně-právní ochrany dětí. Na tomto místě vyvstává i další problém. ... V tomto případě je tedy policista povinen ustanovit takové násilné osobě opatrovníka, kterým může být nezúčastněná osoba nebo jiná úřední osoba (to znamená další přivolaný policista). V neposlední řadě je třeba se zabývat otázkou, kde bude mladistvý, který byl vykázán, pobývat. V tomto případě nelze mladistvému poskytnout součinnost pouze ve smyslu § 21c odst. 2 zákona o Policii ČR. Je proto nezbytné postupovat ve spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dětí, které policie kontaktuje, a ty zajistí umístění mladistvého v diagnostickém ústavu na základě návrhu na vydání předběžného opatření podle § 76a o. s. ř. (nyní § 452 z.ř.s.) V každém případě však policie může využít své oprávnění podle § 14 zákona o Policii ČR a mladistvého zajistit.“⁵¹

Prvotní postup oproti domácím násilí páchanému dospělou osobou nemusí být prostřednictvím policie, ale prostřednictvím Orgánu sociálně právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“), který by se měl snažit vzniklou situaci vyřešit. OSPOD se řídí zákonem č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, který v ust. § 13 uvádí výchovná opatření, které může OSPOD uložit, například napomenout dítě, rodiče, jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, stanovit nad dítětem dohled, uložit dítěti či rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte omezení. V § 14 uvedeného zákona jsou uvedena opatření na ochranu dětí, kdy obecní úřad podává návrh soudu na umístění dítěte buď do výchovného zařízení či do péče jiné osoby. Pokud tedy OSPOD dostane oznámení od nemocničního zařízení či od policie na podezření ze spáchání činu jinak trestného nezletilým nebo toto OSPOD zjistí ze své úřední činnosti, měl by přezkoumat vztahy ve společné domácnosti nezletilého a zjistit, jaká situace v rodině skutečně je a případně zahájit příslušné řízení. OSPOD by měl pozvat

---

⁵¹ KOČOVÁ, Klára. Domácí násilí a tzv. vykázání – nový institut právního řádu ČR. Bulletin advokacie 10/2007. 34-38 s., zdroj www.beckonline.cz

zákonné zástupce nezletilého a poučit je, případně napomenout a dohlížet na rodinu, zda došlo k nápravě vztahů či nikoliv.

OSPOD může podat návrh na vydání předběžného opatření upravujícího poměry dítěte dle § 452 z. ř. s., jestliže jím uložená výchovná opatření nevedla k nápravě. V ust. § 452 odst. 1) z. ř. s. je uvedeno, že ocitlo-li se nezletilé dítě ve stavu nedostatku řádné péče bez ohledu na to, zda tu je či není osoba, která má právo o dítě pečovat, nebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo byl-li narušen, soud předběžným opatřením upraví poměry dítěte na nezbytně nutnou dobu tak, že nařídí, aby dítě bylo umístěno ve vhodném prostředí, které v usnesení označí. V ust. § 452 odst. 2) z. ř. s. je stanoveno, že vhodným prostředím se rozumí výchovné prostředí u osoby nebo zařízení způsobilého zajistit nezletilému řádnou péči s ohledem na jeho fyzický a duševní stav, jakož i rozumovou vyspělost a umožnit realizaci případných jiných opatření stanovených předběžným opatřením. V komentáři je dále uvedeno, že: „*Nedostatkem řádné péče o dítě se rozumí jednak absence péče o jeho zdraví, tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj nebo ochrany dítěte.*“ a dále, že: „*Normální vývoj je pojmem dosti vágním, stejně tak jako zájem dítěte. Pod tyto pojmy bude třeba zařadit všechny obecné i individuální nároky na vývoj osobnosti dítěte (mentální rozvoj dítěte, morální stránka výchovy, socializační proces dítěte, zájem na dostačujících sociálních zázemí dítěte).*“⁵²

Oproti předběžným opatřením proti domácímu násilí pro vydání předběžného opatření dle ust. § 452 a násl. z. ř. s. platí kratší lhůta, a to 24 hodin. Výrazně se liší výrok, protože osobu nevykazujeme, ale nezletilého soud umísťuje do péče jiné osoby nebo do péče výchovného zařízení, přičemž je zde důležité, že dle § 454 odst. 1) z. ř. s. může soud předběžné opatření nařídít jen na návrh orgánu sociálně právní ochrany dětí. K tomu podotýkám, že: „*Podá-li návrh jiná osoba, nelze nařídít předběžné opatření dle § 452. Soud však takový návrh ihned nezamítne, ale ještě posoudí, zda podání nesplňuje náležitosti návrhu na nařízení obecného předběžného opatření ve věci péče soudu o nezletilé. Pokud ano, pokračuje v řízení o tomto návrhu. Popřípadě může uvedené podání posoudit*

---

⁵² SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 903 s. ISBN 978-80-7400-297-7

*pouze jako podnět a zahájit řízení o nařízení obecného předběžného opatření ex offo.*⁵³

5.13.1 Příklad

Příklad uvedený v začátku mé práce upravím tak, že by v rodinné domácnosti žila společně s Janou, Martinem, Evou a Petrem jejich babička. Nezletilá Eva by se dopouštěla domácího násilí na babičce a postup v řešení by byl zásadně odlišný. Pokud by OSPOD obdržel podnět k zahájení řízení například od poskytovatele lékařských služeb nebo od policie, měl by podnět prošetřit a stanovit účinné opatření, aby k takovému škodlivému chování Evy již dále nedocházelo. OSPOD by si pozval rodiče Evy a zde by jim situaci vysvětlil, udělil jim napomenutí a sdělil jim důsledky, pokud nebude závadné chování Evy odstraněno.

Pokud by takové řešení nebylo dostačující, je dokonce OSPOD povinen podat návrh na vydání předběžného opatření o umístění Evy do vhodného prostředí, nejčastěji do diagnostického ústavu, aby byla zajištěna řádná výchova Evy a rovněž i z důvodu ochrany babičky.

Soud by v zájmu jak Evy, tak i babičky, rozhodl ve lhůtě 24 hodin o předání Evy do péče diagnostického ústavu.

6. OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A ROZHODOVÁNÍ ODVOLACÍHO SOUDU VE VĚCECH PŘEDBĚŽNÝCH OPATŘENÍ PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ

Proti rozhodnutí o předběžném opatření je možné podat odvolání. Následně spis s odvoláním musí být postoupen odvolacímu soudu do 15 dnů od podání odvolání a odvolací soud musí rozhodnout do 7 dnů od předání věci, přičemž i zde platí, že pokud by v usnesení bylo uvedeno nesprávné poučení o opravných prostředcích, běží odvolateli lhůta 3 měsíců k podání odvolání.⁵⁴ Dále dle komentáře je z mimořádných opravných prostředků možné podat žalobu pro zmatečnost, avšak je nepřípustné dovolání a žaloba na obnovu řízení.⁵⁵

---

⁵³ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 907 s. ISBN 978-80-7400-297-7

⁵⁴ viz ust. § 204 o. s. ř.

⁵⁵ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 768 s. ISBN 978-80-7400-297-7

Z komentáře navíc vyplývá, že odvolání může podat jednak osoba, do jejíž práv bylo zasaženo, tedy odpůrce, ale zároveň i třetí osoba, do jejíž práv bylo též zasaženo, tedy například společný potomek účastníků, pokud by soud vykázal jednoho z rodičů.⁵⁶ Oproti klasickému civilnímu řízení se neuplatní princip koncentrace řízení, protože účastníku, resp. odpůrci nebylo v původním rozhodování umožněno se k návrhu vyjádřit, ani se jakýmkoliv způsobem bránit. Jelikož právo na spravedlivý proces a rovnost účastníků před soudem je jedním z Listinou zaručených práv, musí se odvolací soud seznámit s argumenty odpůrce a vzít je v potaz při svém rozhodování a odpůrce proto může důkazy předložit právě v odvolacím řízení.

Vyvstává otázka, jak řešit situaci, pokud by bylo rozhodnutí zrušeno odvolacím soudem, případně by byl návrh zamítnut nebo řízení zastaveno. Pokud by soud I. stupně vydal předběžné opatření, které je vykonatelné, tak odpůrce musí opustit společnou domácnost. Odpůrce má právo podat proti rozhodnutí o vykázání, resp. o předběžném opatření, odvolání, je zde lhůta 15 dnů na předání odvolacímu soudu a odvolací soud rozhoduje ve lhůtě 7 dnů, pokud se připočte lhůta 48 hodin na vydání předběžného opatření, tj. celkem 24 dnů, během kterých byl odpůrce ze společné domácnosti vykázán. Odvolací soud může rozhodnutí soudu prvního stupně změnit tak, že se návrh zamítá nebo že se rozhodnutí zrušuje a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení. V tomto případě se osoba odpůrce může vrátit do společné domácnosti k navrhovateli. Vykázaná osoba by se navíc mohla domáhat náhrady škody dle zákona č. 82/1998 Sb., a to škody či nemajetkové újmy, která jí vznikla v souladu s uloženou povinností opustit rodinnou domácnost.

Proti takovému rozhodnutí soudu druhého stupně není dovolání přípustné, a to s ohledem na ust. § 238 odst. 1 písm. f) o.s.ř.

7. PRODLOUŽENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ

S ohledem na to, že předběžné opatření trvá pouze 1 měsíc od jeho vykonatelnosti, zákonodárce zakotvil i následnou ochranu této osoby. Proto zákon o zvláštních řízeních soudních zakotvuje v § 410 – 412 institut prodloužení předběžného opatření.

---

⁵⁶ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 768 s. ISBN 978-80-7400-297-7

Předběžné opatření lze prodloužit opět na návrh navrhovatele, který může návrh podat před uplynutím doby trvání původního předběžného opatření. Podáním návrhu na prodloužení předběžného opatření se doba trvání původního rozhodnutí prodlužuje do doby, než o prodloužení trvání předběžného opatření soud rozhodne. Soud má při rozhodování o prodloužení trvání předběžného opatření větší možnost návrh přezkoumat a ověřit si důvody v návrhu uvedené. S ohledem na velmi významný zásah do základních práv a svobod odpůrce, by měl soud důkladně prozkoumat celou situaci a zvážit, zda je vhodné prodloužit dobu trvání předběžného opatření či nikoliv. Opět by měl být použit test proporcionality, tedy porovnání práv a svobod navrhovatele a odpůrce. Soud nemusí návrhu na prodloužení trvání předběžného opatření vyhovět, proti čemuž se může navrhovatel bránit podáním odvolání. Soud tedy do 2 měsíců od podání návrhu rozhodne a k rozhodnutí soud zpravidla nařídí jednání, ke kterému předvolá účastníky, přičemž předvolání má být účastníkům doručeno nejméně 3 dny předem. *„K nařízení jednání se nepřistoupí spíše výjimečně, je-li již z návrhu a přiložených listin zcela zřejmé, že trvá stav ohrožení navrhovatele, prodloužení odůvodňují majetkové či jiné poměry účastníků. Naopak soud většinou nařídí jednání v situaci, kdy vykázaná osoba je výlučným vlastníkem nemovitosti, z níž byla vykázána. Soud musí nařídit jednání tehdy, je-li třeba vyslechnout účastníky řízení či svědka nebo znalce. Použití § 115a o.s.ř. není vyloučeno, tj. jednání není třeba nařizovat, jestliže ve věci lze rozhodnout jen na základě účastníky předložených listinných důkazů a účastníci se práva účasti na projednání věci vzdali, popř. s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí. Zároveň však soud může rozhodnout bez jednání i v případě, že s tím některý z účastníků řízení nesouhlasí, považuje-li to soud za vhodné s ohledem na ochranu osoby ohrožené jednáním odpůrce.“*⁵⁷ Zde je zakotvena další ochrana osoby navrhovatele, protože při takovém kontaktu účastníků dochází k velmi silnému emocionálnímu vypětí a pro navrhovatele by mohlo být velmi stresující vidět odpůrce a být s ním v jedné jednací síni. Navíc po skončení jednání by se osoba navrhovatele mohla dostat do bezprostředního kontaktu s osobou odpůrce, který by mohl být prvotní za dobu od vykázaní odpůrce ze společné domácnosti.

---

⁵⁷ SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 771 s. ISBN 978-80-7400-297-7

Dle § 411 odst. 2 z. ř. s. při rozhodování o návrhu na prodloužení předběžného opatření vezme soud v úvahu zejména trvání stavu ohrožení navrhovatele, majetkové či jiné poměry účastníků, včetně vlastnických a jiných vztahů ke společnému obydlí, na které se vztahuje předběžné opatření, a další rozhodné okolnosti včetně dalších probíhajících řízení mezi účastníky. „*Jelikož se jedná pouze o demonstrativní výčet, může soud přihlídnout i k jiným skutečnostem, v zákoně výslovně nevyjmenovaným, např. k rodinným a osobním poměrům, chování odpůrce po nařízení předběžného opatření či k jiným probíhajícím řízením mezi účastníky.*“⁵⁸ Pokud navrhovatel takové skutečnosti neprokáže, může soud prodloužit dobu trvání předběžného opatření jen z důvodů zvláštního zřetele hodných. „*Za závažné důvody by se dalo považovat vážné onemocnění navrhovatele či nezletilého dítěte, o nějž navrhovatel soustavně pečuje, apod. Je třeba, aby tyto důvody však byly vždy důkladně zkoumány, a přitom bylo přihlídnuto i k dalším okolnostem, jako je např. vlastnictví či majetková situace každého z manželů, neboť rozhodnutím soudu dochází k závažnému zásahu do základních práv odpůrce.*“⁵⁹

Soud může předběžné opatření prodloužit jen po dobu nezbytně nutnou, ale celkem nejvýše na dobu 6 měsíců. „*Vzhledem k tomu, že předběžným opatřením je výrazně zasahováno do práv odpůrce, musí soud pečlivě zvážit, zda prodloužení trvání je odůvodněno stavem přetrvávajícího nebezpečí, porušení či ohrožení práv navrhovatele (§ 411), a případně prodloužit dobu trvání předběžného opatření jen na dobu nezbytně nutnou. Tou bude např. doba, po kterou si navrhovatel může zajistit jiné obydlí, doba, po kterou lze předpokládat trvání řízení ve věci samé, atd.*“⁶⁰ Je na uvážení soudu, na jak dlouhou dobu prodlouží trvání předběžného opatření, avšak jeho uvážení není neomezené, ale k prodloužení může dojít pouze na dobu nezbytně nutnou, přičemž doba trvání

---

⁵⁸ CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – II. část. Právní prostory.

zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-ii-cas>

⁵⁹ HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, WESTPHALOVÁ, Lenka. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 442 s. ISBN 978-80-7400-503-9

⁶⁰ SVOBODA, Karel, TLÁŠKOVÁ, Šárka, VLÁČIL, David, LEVÝ, Jiří, HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 773 s. ISBN 978-80-7400-297-7

předběžného opatření musí být přesně a určitě vymezena, aby nebylo možné spekulovat o konci trvání předběžného opatření.⁶¹

Návrh na prodloužení předběžného opatření může soud zamítnut a navrhovatel má možnost si podat odvolání. Odvolání ovšem nemá odkladný účinek, což lze dovodit právě z účelu předběžných opatření, která mají sloužit k prozatímní úpravě poměrů účastníků, a tudíž podání odvolání nemůže mít vliv na takovéto rozhodnutí, ať již v budoucnu odvolací soud rozhodne jakkoliv.

Návrh může být podán i opětovně: *„Po uplynutí doby trvání předběžného opatření může být podán opětovný návrh. Překážka věci rozsouzené zde není dána vzhledem k povaze usnesení o nařízení předběžného opatření, které není rozhodnutím meritorním.“*⁶²

7.1 Příklad

Před skončením doby trvání předběžného opatření může Jana podat návrh na prodloužení trvání tohoto rozhodnutí a v tomto momentě bude doba trvání předběžného opatření ze zákona prodloužena do doby, než soud o tomto návrhu rozhodne. Zde není stanovena lhůta pro takové rozhodnutí, ale soud se snaží o takovém návrhu rozhodnout bezodkladně. Soud nařídí jednání, ke kterému předvolá Janu i Martina a provede důkazy, dle kterých má za prokázané, zda je tu stále důvodná obava o zdraví a život Jany, a zda trvají důvody pro omezení Martina v soužití ve společné domácnosti. Na základě provedení dokazování pak soud rozhodne, že trvání předběžného opatření buď prodlouží, nebo návrh jako nedůvodný zamítne. Zamítnutí návrhu by znamenalo, že by se po právní moci tohoto rozhodnutí Martin mohl opětovně vrátit do rodinné domácnosti.

8. VLIV VYDÁNÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ NA PRÁVA TŘETÍCH OSOB

8.1 Vliv vydání předběžního opatření na práva třetích osob

---

⁶¹ CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – II. část. Právní prostory.

zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-ii-cas>

⁶² SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 773 s. ISBN 978-80-7400-297-7

Vydání předběžného opatření může mít vliv na práva třetích osob. Nejpodstatnější vliv spatřuji v problematice nájmu bytu. Pronajímatel by měl být srozuměn s tím, kdo vlastně v jeho bytě bydlí a po kom má požadovat nájemné a úhrady za služby spojené s užíváním bytu, příp. komu dát výpověď z nájmu bytu a po kom požadovat vyklizení předmětného bytu.

Pronajímatel má právo a možnost osobě vykázané vypovědět nájemní smlouvu, avšak s tříměsíční výpovědní dobou. V ust. § 2288 odst. 1) písm. b) o. z. je stanoveno, že „je-li nájemce odsouzen pro úmyslný trestný čin spáchaný na pronajímateli nebo členu jeho domácnosti nebo na osobě, která bydlí v domě, kde je nájemcův byt, nebo proti cizímu majetku, který se v tomto domě nachází.“ Toto zákonné ustanovení by bylo možné použít, pokud by byl ale nájemce pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin. Takovéto řešení by pronajímatel mohl použít v případě, kdy by osoba oběti domácího násilí oznámila pronajímateli skutečnost, že osoba vykázaná byla za domácí násilí pravomocně odsouzena, což přichází v úvahu až po skončení trestního řízení.

Vhodnějším ustanovením občanského zákoníku pro pronajímatele je ustanovení § 2291 o. z., kde je v odstavci prvním uvedeno, že poruší-li nájemce svou povinnost zvláště závažným způsobem, má pronajímatel právo vypovědět nájem bez výpovědní doby a požadovat, aby mu nájemce bez zbytečného odkladu byt odevzdal, nejpozději však do jednoho měsíce od skončení nájmu. V odstavci druhém je pak vymezeno, co se myslí porušením povinnosti zvláště závažným způsobem a to takto: „Nájemce porušuje svou povinnost zvláště závažným způsobem, zejména nezaplátil-li nájemné a náklady na služby za dobu alespoň tří měsíců, poškozují-li byt nebo dům závažným nebo nenapravitelným způsobem, způsobují-li jinak závažné škody nebo obtíže pronajímateli nebo osobám, které v domě bydlí nebo užívá-li neoprávněně byt jiným způsobem nebo k jinému účelu, než bylo ujednáno.“ Zde není uvedena podmínka, že by nájemce musel být pravomocně odsouzen za takový trestný čin a stačí tedy skutečnost, která je prokázána, že se nájemce vůči osobě, která s ním sdílí společnou domácnost, dopouští domácího násilí. Navíc toto vyplývá i z komentáře, kde je uvedeno: „Jako případy zvláště závažného porušení mohou být posouzeny i jiné případy, které jsou svojí intenzitou srovnatelné s jednáním, které zákon výslovně za zvláště

závažné porušení označuje.“⁶³ Není tedy v zájmu pronajímatele, aby osoba agresora byla nájemcem jeho nemovité věci, navíc pronajímatel tak chrání svůj majetek, pokud by při jednotlivých útocích docházelo například i k ničení vybavení bytu apod. Proto je plně na jeho uvážení, kdo v jeho nemovité věci bydlet bude či nikoliv. Tento důvod musí jasně a přesně popsat ve výpovědi. Nájemce má pak právo podat návrh k soudu na přezkoumání oprávněnosti dané výpovědi,⁶⁴ V komentáři je uvedeno: „*Způsobování jiných závažných obtíží pronajímateli nebo osobám, které v domě bydlí, může spočívat zejména v opakovaném závažném protiprávním jednání, které má výrazný vliv na klidné soužití v domě, např. opakovaně fyzické či slovní útoky na obyvatele domu, závažné znečišťování společných částí domu nebo bytu apod. S ohledem na to, že podmínkou okamžité výpovědi je předchozí pronajímatelova výzva k odstranění závadného chování, lze takto postihnout opakované působení závažných obtíží pronajímateli či osobám bydlícím v domě. Jednorázové jednání by bylo možné postihnout výpovědí s tříměsíční výpovědní dobou podle § 2288 odst. 1 písm. a).*“⁶⁵

Vyvstává otázka, kdo je po dobu vykázání povinen platit nájemné, pokud osoba oběti není nájemcem, ale v bytě bydlí na základě souhlasu agresora. Dle mého názoru je v této situaci pronajímatel oprávněn požadovat úhradu nájemného po osobě vykázané, která je druhou smluvní stranou nájemního vztahu, navíc si osoba vykázaná svým nevhodným chováním způsobila vykázání sama. Podle mého názoru není namístě, aby se zhoršilo postavení pronajímatele při případném vymáhání dlužného nájemného a úhrad za služby spojené s užíváním bytu, což by bylo v rozporu s dobrými mravy. Dle mého názoru by následně mohla osoba vykázaná požadovat proti oběti úhradu alespoň části nájemného z titulu bezdůvodného obohacení, jelikož pokud by k vykázání nedošlo, účastníci by se na úhradě nájemného a službách spojených s užíváním bytu rovněž podíleli společně. V případě, že by osoba vykázaná následně požadovala úhradu části nájemného po oběti, měl by soud vzít v úvahu všechny okolnosti ke stanovení poměrné části

---

⁶³ ŠVESTKA, Jiří. DVOŘÁK, Jan. FIALA, Josef. PELIKÁNOVÁ, Irena. PELIKÁN, Robert. BĀNYAIOVÁ, Alena a kol. Občanský zákoník – Komentář – Svazek V (relativní majetková práva 1. část). Praha: Wolters Kluwer. 2014. ISBN 978-80-7478-638-9, zdroj: ASPI

⁶⁴ pozn. ust. § 2290 o. z. - Nájemce má právo podat návrh soudu, aby přezkoumal, zda je výpověď oprávněná, do dvou měsíců ode dne, kdy mu výpověď došla.

⁶⁵ ŠVESTKA, Jiří. DVOŘÁK, Jan. FIALA, Josef. PELIKÁNOVÁ, Irena. PELIKÁN, Robert. BĀNYAIOVÁ, Alena a kol. Občanský zákoník – Komentář – Svazek V (relativní majetková práva 1. část). Praha: Wolters Kluwer. 2014. ISBN 978-80-7478-638-9, zdroj: ASPI

nájemného, kterou by případně uložil uhradit oběti domácího násilí, pokud by to považoval za spravedlivé a v souladu s dobrými mravy. Jako okolnosti, které by byly ve prospěch oběti domácího násilí, spatřuji např. v tom, že by s obětí žily společně děti účastníků, osoba oběti by měla výrazně nižší příjem oproti osobě násilníka, případně by se starala o děti násilníka, které by nebyly jejich společnými dětmi. Naopak okolnosti v neprospěch oběti by mohly být ty, že by ve společné domácnosti žily děti oběti, které by nebyly společnými dětmi, nebo by se po vykazání násilníka k osobě oběti do společné domácnosti nastěhovala osoba jiná. Ke všem těmto okolnostem by následně soud musel při svém rozhodování přihlídnout a rozhodnout zda část úhrady nájemného zaplatí také oběť domácího násilí nebo zda tyto náklady ponese pouze agresor.

8.2 Vliv vydání předběžného opatření na navazující řízení

Jak již bylo několikrát zmíněno, předběžná opatření slouží k prozatímní úpravě vztahů účastníků, nikoliv k samotné úpravě těchto vztahů, ty si pak musí účastníci, resp. navrhovatel řešit prostřednictvím podání příslušné žaloby k soudu.

Považuji za vhodné v práci zmínit řízení, která mohou navazovat na vydání předběžného opatření. Těmito návrhy mohou být např. návrh na rozvod manželství, dále návrh na výživné nerozvedeného, resp. rozvedeného manžela nebo vypořádání společného jmění manželů. Oběť domácího násilí nemusí podávat žádné návrhy, může si například jen vyřešit otázku bydlení, a to tak, že se po dobu nepřítomnosti násilníka v bytě navrhovatel odstěhuje, vše si zařídí a mělo by to být v podstatě bez obav z nějakého nátlaku psychického či fyzického.

8.2.1 Rozvod manželství

Řízení o rozvod manželství je literaturou považováno jako zásadní řešení situace oběti domácího násilí a zásadní návrh, který by měl být podán právě v době trvání předběžného opatření. V současné právní úpravě však není striktně zakotveno, že by navrhovatel musel podat návrh na rozvod manželství. Jedná se spíše o předpoklad, že oběť domácího násilí bude takto svou situaci řešit, aby se vymanila z vlivu a dosahu násilníka.

V tomto typu řízení není nutné, aby mu předcházelo vydání předběžného opatření, avšak je pak na manželovi, který tvrdí, že byl obětí domácího násilí, a že toto bylo příčinou rozvratu manželství, aby tuto skutečnost soudu prokázal. Vydání předběžného opatření na ochranu proti domácímu násilí může být

vhodným důkazem v řízení, jelikož toto předběžné opatření bylo vydáno soudem, tzv. veřejnou listinou, platí u této presumpce správnosti, pakliže nebylo předběžné opatření zrušeno odvolacím soudem, tak z něj lze dovodit, že v rozhodné době měl soud za osvědčené, že k domácímu násilí ve společné domácnosti účastníků došlo. Navrhovatel může vydané usnesení o předběžném opatření, případně celý spisový materiál označit jako důkaz v řízení a je pak na posouzení soudu, jak se s navrhovaným důkazem vypořádá v rámci řízení o rozvod manželství.

8.2.2 Výživné

Ve věci výživného manželů se soud musí zabývat otázkou, zda se rozvedený manžel nedopustil vůči bývalému manželovi nebo osobě mu blízké činu povahy trestného činu⁶⁶. Výživné v podstatě zajišťuje, aby oba manželé měli i po rozvodu manželství stejnou životní úroveň. Význam domácího násilí je zakotven i v ust. § 762 odst. 2) o. z., ve kterém je stanoveno, že i kdyby měl manžel podle zákona nárok na výživné vůči druhému manželovi, ale v řízení by bylo prokázáno, že se dopustil vůči tomuto domácího násilí, soud by mu výživné nemohl přiznat. *„Domácí násilí však zákon nevymezuje jenom jako duševní či tělesné násilí vůči druhému manželovi, případně rozvedenému manželovi, ale může jít i o násilí vůči jiným osobám žijícím v rodinné domácnosti. Pokud by se manžel dopustil domácího násilí vůči jiným osobám než druhému manželovi, pak se uvedené ustanovení neuplatní. Namísto je však uvažovat o tom, že by výživné nemuselo být přiznáno podle § 760 odst. 2 písm. d) případně písm. e).“⁶⁷*

Stejně jako u předchozího řízení není povinností ani jednoho z manželů, aby byl před podáním tohoto návrhu, podán návrh na vydání předběžného opatření, avšak v rámci efektivnosti a hospodárnosti řízení před soudem by vydané usnesení o předběžném opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí sloužilo jako důkaz, ve kterém by byl popsán osvědčený stav v dané době, navíc by soud mohl provést důkaz i předmětným spisem, tedy i např. lékařskými zprávami či zprávou policie apod.

8.2.3 Dědické právo

⁶⁶ ust. § 760 odst. 2 písm. d) o. z. - Při rozhodování o výživném nebo o jeho výši vezme soud zřetel, jak dlouho rozvedené manželství trvalo a jak dlouho je rozvedeno, jakož i zda se rozvedený manžel nedopustil vůči bývalému manželovi nebo osobě mu blízké činu povahy trestného činu.

⁶⁷ HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, WESTPHALOVÁ, Lenka. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 473 s. ISBN 978-80-7400-503-9

Další zásadní oblastí úpravy práva, která v určitých případech zohledňuje páchaní domácího násilí, je oblast dědického práva. Podle ust. § 1481 o. z. z dědického práva je vyloučen, kdo se dopustil činu povahy úmyslného trestného činu proti zůstaviteli, jeho předku, potomku nebo manželu nebo zavrženého činu proti zůstavitelově poslední vůli, zejména tím, že zůstavitele k projevu poslední vůle donutil nebo lstivě svedl, projev poslední vůle zůstaviteli překazil nebo jeho poslední pořízení zatajil, zfalšoval, podvrhl nebo úmyslně zničil, ledaže mu zůstavitel tento čin výslovně prominul. V § 1482 odst. 1) o. z. je upravena situace, kdy probíhá rozvodové řízení a navrhovatel zemře (tedy zůstavitel), přičemž probíhá-li z důvodu, že se manžel vůči zůstaviteli dopustil domácího násilí. Tento manžel pak po zůstaviteli nedědí. Zde by manžel (zůstavitel) musel tvrdit ve svém návrhu na rozvod manželství okolnost páchaní domácího násilí.

Po vydání předběžného opatření by soud měl dokazování i v tomto případě podstatně usnadněné, jelikož zůstavitel již těžko takovou situaci objasní, ale v návrhu na vydání předběžného opatření toto uvést musel, a proto by pak osoba agresora dle mého názoru byla absolutně vyloučena z dědického práva vůči zůstaviteli.

8.2.4 Vypořádání společného jmění manželů

Společné jmění manželů lze vypořádat buď dohodou v písemné podobě s ověřenými podpisy účastníků, nebo na návrh jednoho z manželů může být toto vypořádáno v řízení před soudem. Toto je upraveno v ust. § 740 a násl. o. z. Návrh na vypořádání společného jmění manželů se podává do tří let od zúžení či zrušení nebo zániku společného jmění manželů. K zániku společného jmění manželů dochází dnem právní moci rozvodového rozhodnutí účastníků a od té doby mají bývalí manželé tři roky na vypořádání společného jmění. V § 742 o. z. jsou uvedena pravidla, která při vypořádání platí. Podle ust. § 742 odst. 1 písm. e) o. z., platí, že se přihlédně k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu, zejména jak pečoval o děti a o rodinnou domácnost. Z toho dovozují, že v tomto případě by soud mohl přihlédnout i ke spáchání případného domácího násilí na druhém manželovi. Navíc v komentáři je uvedeno, že v případě, kdy by jeden z manželů o rodinu pečoval a druhý nikoliv, pak by toto mohlo vést k vyššímu vypořádacímu podílu manžela, který o rodinu pečoval a toto zanedbání péče by nemělo být „vynahrazováno“ nabytím vyšší hodnoty společného jmění manželů. Dále je zde uvedeno i to, že taková změna velikosti podílů by měla vždy být

provedena v rámci dobrých mravů.⁶⁸ Pokud je tedy vydáno předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí, může být rozhodnutí soudu o vypořádání společného jmění manželů v rámci možnosti moderace soudem, zásadně jiné, než jaké by soud učinil, pokud by takovéto rozhodnutí neexistovalo a lze předpokládat, že soud vypořádání provede v souladu se zájmy manžela, který byl návrhovatelem v řízení o předběžném opatření.

8.2.5 Vypořádání podílového spoluvlastnictví

K takovému řešení může dojít u partnerů, kteří spolu nebyli oddáni, avšak za společného soužití se stali vlastníky nemovité věci a stejně tak, pokud bývalí manželé nepřistoupili k vypořádání společného jmění manželů v zákonem stanovené tříleté lhůtě. Ustanovení § 1140 odst. 1 o. z. uvádí, že nikdo nemůže být nucen ve spoluvlastnictví setrvat a dle odst. 2 tohoto zákonného ustanovení nesmí být oddělení či zrušení spoluvlastnictví žádáno v nevhodnou dobu nebo jen k újmě některého ze spoluvlastníků. Dle mého názoru, pokud by v praxi docházelo k podání takového návrhu a oba účastníci by chtěli předmětnou nemovitou věc získat do svého výlučného vlastnictví, soud by měl přihlídnout k případnému vydání předběžného opatření nebo i potvrzení o vykázání z důvodu páchaní domácího násilí a předmětnou nemovitost přikázat do výlučného vlastnictví právě oběti domácího násilí. Stejně tak pokud by oběť domácího násilí chtěla zrušit a vypořádat podílové spoluvlastnictví. Soud by neměl oběť ve spoluvlastnictví nechat setrvat, ale měl by se snažit v co nejkratší době situaci vyřešit, ať již přikázáním nemovité věci násilníkovi či prodejem předmětné nemovité věci. Není totiž vhodné, někdy ani možné, aby tyto osoby byly spoluvlastníky jedné nemovité věci, když jejich vztahy jsou domácím násilím nenapravitelně rozvráceny. Hrozila by rovněž situace, že by jeden z účastníků úmyslně nesouhlasil s opravami, nepodílel se na společných nákladech na nemovité věci a hrozilo by znehodnocení nemovité věci. Z těchto důvodů by v takovém řízení mělo být vzato v úvahu právě předchozí páchaní domácího násilí.

8.3 Řízení ve věci samé

---

⁶⁸ HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, WESTPHALOVÁ, Lenka. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 384 s. ISBN 978-80-7400-503-9

8.3.1 Společné bydlení

„Nový občanský zákoník je třeba interpretovat tak, že zakotvuje „věc samu“ ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Podstata předběžného opatření jako procesního institutu, jenž je řazen mezi tzv. zajišťovací řízení, spočívá v poskytnutí dočasné ochrany, neboli v prozatímním řešení vztahů do doby, než bude rozhodnuto ve věci samé. V praxi nebylo však u předběžného opatření zřejmé, co je věcí samou, a co nikoli. Celkem bez problémů bylo za věc samu považováno zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví, popř. zrušení společného jmění manželů, nebo žaloba o vyklizení nemovitosti, sporné bylo ale zahájení řízení o rozvod manželství. Rovněž se vyskytly případy, kdy ohrožená osoba „věc samu“ iniciovat nemohla. Její teritoriální ochrana trvala jen jeden měsíc a nebylo možné předběžné opatření prodloužit. Šlo o případy, kdy soud „nebral“ (nepovažoval) jako „věc samu“ řízení o rozvod a manželé žili v domě násilné osoby.“⁶⁹

Co se týká společného bydlení oběti a osoby vykázané, tak na takovou situaci nově pamatuje i občanský zákoník v § 751-753, kde se stanoví, že soud v případech domácího násilí, může násilníka na návrh omezit nebo i úplně vyloučit právo druhého manžela v domě nebo bytě, v němž se nachází rodinná domácnost manželů, bydlet, a to i v případě, že se jedná o manžele již rozvedené, přičemž toto omezení či vyloučení může soud uložit nejvýše na 6 měsíců a takového vyloučení či omezení se může domáhat i třetí osoba, která s manžely v rodinné domácnosti žije. Předmětná zákonná ustanovení se použijí i v případech, kdy se nejedná o manžele, ale o osoby, které spolu žijí ve společné domácnosti např. jako druh a družka nebo sourozenci nebo jakékoliv jiné osoby, což nalezneme v ust. § 3021 o. z. *„Vzhledem k účelu daného ustanovení, kterým je ochrana osob proti domácímu násilí, máme za to, že je třeba toto ustanovení vykládat extenzivně a umožnit podat návrh co nejširšímu počtu osob, a to i z důvodu, že „pravá oběť domácího násilí“ obvykle tohoto sama není schopna.“⁷⁰*

Pojem rodinná domácnost lze v souladu s § 698 o. z. dle mého právního názoru definovat, jako společné bydlení či soužití dvou a více lidí v jednom bytě

⁶⁹ ČUHELOVÁ, Kateřina. ŠÍNOVÁ, Renáta. Ochrana proti domácímu násilí v kontextu harmonizace právní úpravy civilního procesu s rektifikací soukromého práva. Právní rozhledy 3/2013. 104 s., zdroj www.beckonline.cz

⁷⁰ HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, WESTPHALOVÁ, Lenka. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 443 s. ISBN 978-80-7400-503-9

či domě, které jsou osobami blízkými, tj. jednak osoby příbuzné v linii přímé či osoby sešvagřené, ale může jít i o vztah druh – družka, tedy osoby, které vedou společnou domácnost, obývají společně obydlí a podílí se na chodu společné domácnosti a na úhradě výdajů této domácnosti. Toto také vyplývá z důvodové zprávy k § 698 o. z. plyne: „Výraz *„rodinná domácnost“* není v zákoně nijak definován. Nelze jej nijak směřovat, nebo dokonce vykládat pojmem *„obvyklé vybavení rodinné domácnosti“* (§ 698 odst. 1). V podstatě je to místo, kde manželé či rodina žijí, kde žije dotyčné životní společenství charakterizované tím, že jeho členové tak či onak k sobě patří způsobem, který se navenek jeví jako rodina v obvykle chápaném slova smyslu.“⁷¹ Komentář k o.z. se ovšem zabývá pojmem rodinná domácnost a v této problematice odkazuje na komentář k § 687 a 743 o. z., kdy obydlím má na mysli občanský zákoník místo, kde manželé fakticky bydlí, kdežto je tu uveden rozdíl oproti pojmu bydliště, což je pouze evidenční údaj.⁷² Přičemž dle komentáře k odst. 2) je zde uvedeno: „Definice rodinné domácnosti však vymezena není, mohlo by se tedy jednat o případy soužití např. na ubytovně, v jednom domě, ale dvou oddělených bytových jednotkách, nebo pokud manželé či rozvedení manželé bydlí sice v jednom bytě, ale každý užívá samostatný pokoj a společně nehospodaří, případně by pod tuto situaci šlo podřadit pobyt na dovolené, na chalupě v hotelu apod.“⁷³

Není obligatorní podmínkou, aby návrhu ve věci samé předcházel návrh na vydání předběžného opatření, ale opět je dobré, mít dostatek podkladů, k prokázání svých tvrzení ohledně páchání domácího násilí v rodinné domácnosti účastníků. Oproti řízení o vydání předběžného opatření totiž v řízení ve věci samé nestačí osvědčit situaci, ale skutečný stav musí být prokázán. V daném řízení musí soud opět poměřovat právo vlastnické či právo nájmu bytu a stav ohrožení života a zdraví oběti domácího násilí.

8.3.2 Ochrana osobnosti

Jak jsem již zmínila výše, další žalobou ve věci samé může být podání žaloby na ochranu osobnosti. Dle mého názoru se jedná mj. o hlavní ochranu před

---

⁷¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., zdroj: www.psp.cz/dokumenty

⁷² HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, WESTPHALOVÁ, Lenka. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 435 s. ISBN 978-80-7400-503-9

⁷³ HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, WESTPHALOVÁ, Lenka. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 436 s. ISBN 978-80-7400-503-9

nebezpečným pronásledováním. Ochrana osobnosti je v českém právním řádu zakotvena v ust. § 81 a násl. o. z. Podle ust. § 81 odst. 1) o. z. platí, že je chráněna osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého. V ust. § 81 odst. 2) o. z. jsou demonstrativně uvedena práva, která požívají ochrany, a to zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy. V § 82 o. z. je zakotveno právo člověka domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

„Právo na ochranu osobnosti je chápáno jako jednotné právo, jehož porušení spočívající ve vzniku nemajetkové újmy vyžaduje, aby neoprávněný zásah představovaný porušením nebo pouhým ohrožením osobnosti dotčené fyzické osoby, byl pro původce tohoto zásahu spojen s nepříznivými právními následky ve formě zvláštních občanskoprávních sankcí. Ustanovení § 13 obč. zák. zakotvuje triádu právních prostředků obrany spočívající v požadavku upuštění od neoprávněných zásahů, odstranění nepříznivých následků, resp. protiprávního – závadného stavu a poskytnutí přiměřeného zadostiučinění.“⁷⁴

Žalobu na ochranu osobnosti projednává v prvním stupni okresní soud. V případech domácího násilí či nebezpečného pronásledování by byla žaloba podávána ve smyslu ust. § 86 o. z., který poskytuje ochranu právě soukromí člověka a zakazuje sledovat jeho život. *„Obsahem osobnostní ochrany soukromí podle občanského zákoníku je pouze (negativní) povinnost ostatních osob nezasahovat bez právního důvodu do této schránky osobnosti člověka, tedy povinnost spočívající v nekonání.“⁷⁵* Dále je v komentáři uvedeno, že: *„Právo na soukromí v rámci soukromých osob se váže jak k rozhodnutí člověka o vpuštění či nevpuštění cizích osob do těchto prostor, tak i k ochraně proti sledování, pozorování či jinému sbírání informací ze strany jiných osob o dění v těchto prostorách.“⁷⁶*

---

⁷⁴ Usnesení Nejvyššího soudu české republiky sp.zn. 30 Cdo 1215/2013, ze dne 25.9.2013

⁷⁵ LAVICKÝ, Petr. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 518 s. ISBN 978-80-7400-529-9

⁷⁶ LAVICKÝ, Petr. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 518-519 s. ISBN 978-80-7400-529-9

Součástí žaloby na ochranu osobnosti může být uplatnění nároku na zaplacení nemajetkové újmy dle § 2956 a 2957 o. z.⁷⁷ Avšak dle mého názoru v situaci, kdy je člověk vystaven nebezpečnému pronásledování či domácímu násilí, jeho hlavním cílem je dosáhnout toho, aby bylo upuštěno od takového jednání, k čemuž efektivněji slouží právě institut předběžného opatření.

9. ROZBOR JUDIKATURY

Česká republika není státem, ve kterém by byla judikatura pramenem práva. Soudní rozhodnutí jsou závazná pouze pro účastníky daného řízení a nejsou obecně závazná. Přesto s účinností o. z. byla pozvednuta významnost judikatury, když v § 13 o. z. je stanoveno, že každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této odchylky. Toto zákonné ustanovení posiluje význam judikatury i právní jistotu stran, jak bude ve věci rozhodnuto. Judikatura v četném počtu případů objasňuje pojmy, které by mohly být vykládány rozdílně, nebo určuje způsob, jak by mělo být soudem postupováno v daných věcech.

Ač problematika domácího násilí není až tak starou záležitostí, v našem právním řádu existuje k této problematice velmi hojný počet významných rozhodnutí. V následující části zmíním ty, které vnímám jako nejvýznamnější.

9.1 Pojem domácí násilí

Za významné považuji usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 8. 2012, sp. zn. 19 Co 372/2012, ve kterém bylo vysloveno, že pro vydání předběžného opatření na ochranu proti domácímu násilí je nutné mít splněny 4

---

⁷⁷ § 2956 o. z.: Vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.

§ 2957 o. z.: Způsob a výše přiměřeného zadostiučinění musí být určeny tak, aby byly odčiněny i okolnosti zvláštního zřetele hodné. Jimi jsou úmyslné způsobení újmy, zvláště pak způsobení újmy s použitím lsti, pohrůžky, zneužitím závislosti poškozeného na škůdci, násobením účinků zásahu jeho uváděním ve veřejnou známost, nebo v důsledku diskriminace poškozeného se zřetelem na jeho pohlaví, zdravotní stav, etnický původ, víru nebo i jiné obdobně závažné důvody. Vezme se rovněž v úvahu obava poškozeného ze ztráty života nebo vážného poškození zdraví, pokud takovou obavu hrozba nebo jiná příčina vyvolala.

základní podmínky, a to 1) opakovanost a dlouhodobost, 2) eskalace, 3) neveřejnost a 4) jasnost rolí.

Dále podle usnesení Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 17. 4. 2014, sp. zn. 51 Nc 2504/2014, které uvádí, že lze vydat předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí v případě, kdy se jedná o bývalé partnery, tedy druh a družka, kteří vztah již ukončili, avšak stále společně bydlí.

Velmi vyčerpávajícím způsobem byl pojem domácího násilí vysvětlen v usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 3 Tdo 1583/2014, ve kterém bylo konstatováno, že objektem tohoto trestného činu je zájem společnosti na ochraně osob před tzv. domácím násilím, tedy jak osob blízkých, tak i jiných osob žijících ve společném obydlí. Týrání je zlé nakládání s osobou blízkou nebo jinou osobou žijící s pachatelem ve společném obydlí vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří. Může jít o zlé nakládání působením fyzických útrap, ale i o zlé nakládání v oblasti psychické. Stejně tak se nevyžaduje, aby u svěřené osoby vznikly následky na zdraví, ale musí jít o jednání, které týraná osoba pro jeho krutost, bezohlednost nebo bolestivost pociťuje jako těžké příkoří. Trvalost pachatelova jednání je nutno posuzovat v závislosti na intenzitě zlého nakládání. Nevyžaduje se, aby šlo o jednání soustavné nebo delší dobu trvající.

Toto rozhodnutí nastiňuje, jak může dojít ke změně rozhodovací praxe, jelikož zde již musí být dlouhodobost posuzována v závislosti na intenzitě domácího násilí, v čemž já osobně spatřuji velmi významný krok v boji proti domácímu násilí.

9.2 Legitimace k podání návrhu

Dalším rozhodnutím je usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2012, sp. zn. 32 Co 297/2012, ve kterém je uvedeno, že věcnou legitimaci mají osoby sdílející společné obydlí, jestliže však soud neshledá podmínky pro nařízení tohoto speciálního předběžného opatření, jelikož ve věci samé by se jednalo o řízení nesporné (nikoliv sporné), posoudí, zda nejsou podmínky pro vydání „běžného“ předběžného opatření.

9.3 Dlouhodobost u nebezpečného pronásledování

Usnesením Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 12. 2013, sp.zn. 4 Tdo 1333/2013 bylo stanoveno, že o dlouhodobosti u trestného činu nebezpečného

pronásledování dle § 354 tr. zákoníku může svědčit druh a četnost kontaktu pachatele, jakož i závažnost jednotlivých útoků, přičemž tyto okolnosti musí soud vyjádřit ve skutkové větě ve výroku o vině v odsuzujícím rozsudku.

9.4 Znak nebezpečného pronásledování

Usnesením Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 11. 2011, sp. zn. 3 Tdo 1378/2011 bylo vysloveno, že k naplnění znaku nebezpečného pronásledování postačí, když se pachatel snaží získat přístup k poškozené osobě přes osoby jí blízké, jelikož toto vnímá poškozená osoba podobně jako pronásledování své osoby.

9.5 Právo na soudní a jinou ochranu

V rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 15. 1. 2009, sp. zn. IV. ÚS 1554/08 je uvedeno, že právě rozhodnutí o předběžném opatření musí obsahovat odůvodnění, jelikož odpůrce se vůbec nemohl vyjádřit a i když jde o „usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval“, je třeba toto vyložit tak, že jde o usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval, ačkoliv mu reálně – chtěl-li by, odporovat mohl. Pokud by takové rozhodnutí nebylo odůvodněno, došlo by k porušení práva na spravedlivý proces.

Dalším rozhodnutím Ústavního soudu je náleží Ústavního soudu ze dne 19. 1. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 16/09, ve kterém je uvedeno, že součástí práva na spravedlivý proces je zásada "rovnosti zbraní". Každé procesní straně má být dána přiměřená možnost přednést svou záležitost, včetně důkazů, za podmínky, jež ji nestaví do podstatně nevýhodnější situace, než ve které je její protistrana. Princip rovnosti účastníků řízení působí i ve vztahu k řízení o nařízení předběžného opatření jako dílčí části soudního řízení, a to především s ohledem na možnost uložení povinnosti, která se může významným způsobem dotknout právního postavení žalovaného subjektu. Má-li tedy být předběžným opatřením uložena povinnost, musí mít účastníci řízení možnost ve srovnatelném rozsahu uplatnit před soudem svá tvrzení i námitky ve vztahu k návrhu na nařízení předběžného opatření, které se relevantním způsobem promítnou do úvahy soudu ve vztahu k posouzení důvodnosti takového návrhu. Ze zásady rovnosti účastníků řízení však nelze vyvozovat abstraktní postulát, že všichni účastníci řízení musí v každém okamžiku řízení současně disponovat určitým procesním prostředkem. V případě některých procesních prostředků plyne naopak z jejich povahy a účelu,

že jejich uplatnění může být v dispozici pouze jedné strany. Tak tomu bude i v případě návrhu na předběžné opatření, neboť toto opatření slouží k zaručení projednatelnosti nároku a účinnosti případného poskytnutí soudní ochrany. Nelze proto např. v nedoručení rozhodnutí o zamítnutí nebo odmítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření žalovanému spatřovat porušení zásady rovnosti účastníků řízení. Protože však předběžné opatření je způsobilé významným způsobem zasáhnout do základních práv a svobod účastníka řízení, zákonná úprava řízení o nařízení předběžného opatření musí vytvořit procesní prostor, aby při reflektování účelu předběžného opatření byla současně zachována dotčenému účastníkovi řízení reálná možnost ochrany jeho práv ve vztahu k nařízenému předběžnému opatření, a to zejména s ohledem na to, že soudní řízení není omezeno lhůtou, což znamená, že předběžné opatření může vyvolávat účinky po nikoli zanedbatelnou dobu do pravomocného ukončení řízení.

9.6 Prodloužení předběžného opatření

Okresní soud ve Vsetíně svým usnesením ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 51 Nc 3701/2014 prodloužil trvání nařízeného předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí a v tomto rozhodnutí vyslovil, že důvodem pro prodloužení trvání předběžného opatření může být i skutečnost, že odpůrce navrhovatele sledoval a obtěžoval nepřímo, např. prostřednictvím kontaktování dospělého syna navrhovatelky a získával od něj informace, navíc podával šikanózní návrhy úřadům na navrhovatelku apod.

9.7 Následky zániku předběžného opatření

Z usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 2. 2010 sp. tn. 8 Tdo 40/2010 plyne, že v okamžiku pozbytí platnosti předběžného opatření odpadne důvod, pro který nesmí osoba užívat předmětnou nemovitost a od takového okamžiku nesmí osoba navrhovatele bránit odpůrci ve vstupu do obydlí a rovněž toto platí i v případě, že byla zamítnuta žádost o prodloužení předběžného opatření a proti tomuto rozhodnutí bylo podáno odvolání, jelikož trvání předběžného opatření je přesně zákonem ohraničeno.

9.8 Vypořádání SJM

Rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 7. 2012, sp. zn. 22 Cdo 1137/2012 bylo rozhodnuto že při vypořádání tehdy BSM (nyní SJM) je nutné

zohlednit páchané domácí násilí, jeho intenzitu, dobu trvání vše v souladu s dobrými mravy.

ZÁVĚR

Český právní řád se již od roku 2007 snaží poskytovat co nejširší ochranu obětem domácího násilí. Jak je vidět z mé práce, problematika domácího násilí je upravována tak, aby docházelo k co největší ochraně, co nejširšího okruhu osob, které jsou násilím dotčeny. Zákonodárce se dle mého názoru snažil, aby byla ochrana před domácím násilím poskytována komplexně. Velmi podrobně je upravena jak procesní část, kdy je snaha o co nejrychlejší řešení takto nastalé situace, ale zároveň i hmotně právní část, jelikož v občanském zákoníku již nalezneme 3 samostatné paragrafy, které tuto problematiku řeší a dále i v dalších situacích je v občanském zákoníku brána na zřetel skutečnost páčání domácího násilí. Rekodifikací navíc došlo k vyjasnění některých problematických otázek v této oblasti, jakou bylo například podání návrhu ve věci samé, neboť v předchozí právní úpravě nebylo určitě uvedeno, jaký návrh je považován za návrh ve věci samé. Od 1. 1. 2014 bylo jednak od této povinnosti navrhovatele upuštěno a navíc byla věc samá v právním řádu zakotvena. Dalším přínosem bylo ujasnění otázky, zda odůvodňovat usnesení o předběžném opatření, pokud je návrhu vyhověno, jelikož v tomto ohledu docházelo k rozdílnosti názorů, přičemž nyní je v komentáři podrobně popsáno, že toto odůvodněno být musí i s ohledem že se toto rozhodnutí dá považovat za meritorní rozhodnutí svého druhu.

Právní úprava se snaží obsáhnout veškeré možné situace, aby ochrana oběti domácího násilí byla poskytnuta co nejúčinněji, přesto není možné oběti domácího násilí poskytnout ochranu absolutní. Tím mám na mysli skutečnost, že soudní rozhodnutí je sice takové povahy, že by mělo budit respekt a nutit k plnění povinnosti stanovené takovýmto rozhodnutím, ne vždy tak tomu je. Pro některé osoby nemusí být takovéto rozhodnutí v podstatě ničím. Pokud je násilné osobě uložena povinnost opustit společnou domácnost a nepřibližovat se na určitou vzdálenost k navrhovateli, avšak nebude-li odpůrce pod neustálým dohledem, nelze zajistit, že tuto povinnost skutečně splní. I přesto dbá právní úprava na to, aby zakotvila sankce, pokud není plněna povinnost uložená předběžným opatřením, tedy aby případné porušení povinnosti uložené soudem mělo za následek další újmu odpůrci, ať již finanční či např. omezení osobní svobody. Absolutní a neomezená ochrana oběti domácího násilí není možná, jelikož musíme brát ohled i na práva a svobody odpůrce a nepřipadají tedy v úvahu

řešení, že by osobu odpůrce hlídala policie, či byl vzat do vazby (v rovině občanskoprávní) nebo nuceně podroben léčení.

Český právní řád se snaží poskytnout skutečně dostatečnou ochranu a pomoc oběti domácího násilí jednak prostřednictvím policie, dále soudní ochranu, jakož i pomoc ke zlepšení celkového psychického i fyzického stavu oběti domácího násilí (viz intervenční centra). Osoba odpůrce by měla vydání předběžného opatření brát jako preventivní či sankční opatření, jelikož se dopustila chování, které je v rozporu s právním řádem a předběžné opatření by pro ni mělo být dostatečnou sankcí, aby došlo k nápravě jejího škodlivého chování.

Oběť domácího násilí má dle současné úpravy dostatek možností, jednak v rovině trestněprávní, ale i v rovině civilněprávní, aby se proti páchání domácího násilí bránila. V právní úpravě je navíc poskytnuta možnost i třetím osobám, jichž se domácí násilí dotýká, k podání návrhu na ochranu osoby oběti.

Dle mého názoru je navíc velmi vhodně upravena i lhůta trvání vykázání, případně i její prodloužení, jelikož není ani nepřiměřeně dlouhá, ani nepřiměřeně krátká, navíc má navrhovatel možnost podat návrh ve věci samé, kterým by došlo k prodloužení omezení odpůrce v užívání rodinné domácnosti. Lhůtu, po kterou vykázání trvá, považuji jednak za dostatečnou pro navrhovatele a pro možnost vyřešení jeho situace, ale i přiměřenou pro odpůrce, který může být ve svých právech svobody pobytu, pohybu, aj. omezen jen po dobu nezbytně nutnou, přičemž tato doba je opět zákonem omezena.

Velmi kladně hodnotím rozšíření této oblasti právní úpravy, kterou bylo reagováno na zvyšující se počet případů domácího násilí a rovněž na potřebu upravit jednotlivé specifické situace, ke kterým může v praxi docházet. Rovněž považuji za přínosné velmi podrobné vysvětlení celé problematiky v komentáři k zákonu o zvláštním řízení soudním. V souvislosti s tímto bych ráda uvedla, že má práce vychází z větší části z komentáře, jelikož problematika domácího násilí byla sice již v několika publikacích zpracována, ovšem pouze co se týká základních otázek. Podrobně zpracována byla problematika v publikaci: *ŠEVČÍK, Drahomír. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. Domácí násilí, kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, s.r.o., 2011*, avšak tato publikace se věnuje problematice domácího násilí před rekodifikací a nebylo tedy možné ji plně využít.

Ráda bych uvedla, že v současné době je v přípravě článek zabývající se navazujícími řízeními ve věcech ochrany proti domácímu násilí, který by měl být

v době obhajování diplomové práce publikován v Právních rozhledech, čímž by mohlo v mé práci dojít k vyšší shodě, a to právě s tímto článkem, který bude publikován mou osobou ve spoluautorství s V. Vnenkem.

RESUMÉ

Legal protection against domestic violence has undergone significant changes since 2007. The biggest change in this area came from 1.1.2014, which was precaution in matters of protection against domestic violence, moved to a separate law. Precaution in matters of protection against domestic violence to provide immediate assistance and the interim adjustment of the relations of the participants.

To deport the aggressor of common household can make the first police, and this for a period of 10 days. The person of the victim may submit a proposal to the Court's precautionary measures and it does not matter whether the person was the aggressor from the common household is reported. The Court shall decide on this proposal within 48 hours from the receipt of the precaution and the decision is enforceable release. The novelty is that the precaution to issue an interim measure may be filed by a person of the minor, which had already reached the age of 16 years, because she is granted full procedural capacity to submit such a proposal.

That court upheld the application, you just need to certify that in a common household are experiencing domestic violence. A precaution measure lasts for 1 month. If the proposal is granted, the defendant has the ability to appeal, but logically this appeal doesn't have suspensory effect. Again, very quickly decided by the court of appeal, which has on the decision of the 7 days. The execution of precaution, which that issued the decision and is carried out so that the bailiff is the person recognise and take off with all the keys, if already the person hasn't been recognised by the police. There is also the option of extending the duration of the precaution. Extend the duration of precaution may be the proposal, but in this case, the court examines whether this is justified and in the decision ordering the hearing. The decision to extend the duration of the precaution, the court must issue within 2 months from the submission of such a proposal.

The new civil code from 1.1.2014, settled the proceedings on the merits, which can be subsequently excluded or limited from aggressor living in a house or apartment, in which common household participants. With the issue of domestic violence is closely related to dangerous pursuits. Hazardous pursuit, however, this isn't about the members of the household, so here is another statement of the decision of the Court.

The procedure which is described above shall also apply in cases of a dangerous pursuit. As the proceedings in same case of the claim shall apply to the protection of the personality.

POUŽITÁ LITERATURA:

ŠEVČÍK, Drahomír. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. Domácí násilí, kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7367-690-2

SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-297-7

WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. ISBN 978-80-7201-940-3

WINTEROVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-842-0

HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. WESTPHALOVÁ, Lenka. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-503-9

FIALA, Roman, DRÁPAL, Ljubomír a kol. Občanský zákoník IV. Dědické právo (§ 1475-1720). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-570-1

DRAŠTÍK, Antonín. FREMR, Robert. DURDÍK, Tomáš. RŮŽIČKA, Miroslav. SOTOLÁŘ, Alexander a kol. Trestní zákoník II. díl. Praha: Wolters Kluwer. 2015. ISBN 978-80-7478-791-1

ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. Komentář. II. díl. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-5

ŠVESTKA, Jiří. DVOŘÁK, Jan. FIALA, Josef. PELIKÁNOVÁ, Irena. PELIKÁN, Robert. BÁNYAIOVÁ, Alena a kol. Občanský zákoník – Komentář – Svazek V (relativní majetková práva 1. část) Praha: Wolters Kluwer. 2014. ISBN 978-80-7478-638-9

Důvodová zpráva k zákonu č. 135/2006 Sb., zdroj: www.psp.cz/dokumenty

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., zdroj: www.psp.cz/dokumenty

Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní č. j. PPR-175/ČJ-2010-0099UP ze dne 4.1.2010

Odborné články:

ČUHELOVÁ, Kateřina. ŠÍNOVÁ, Renáta. Ochrana proti domácímu násilí v kontextu harmonizace právní úpravy civilního procesu s rektifikací soukromého práva. Právní rozhledy 3/2013

KOČOVÁ, Klára. Domácí násilí a tzv. vykázaní – nový institut právního řádu ČR. Bulletin advokacie 10/2007

BEDNÁŘ, Miroslav. Stalking – nebezpečné pronásledování. Právní rozhledy 20/2014

CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – I. část. Právní prostory.

zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-i-cast>

CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – II. část. Právní prostory.

zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-ii-cast>

internetové odkazy:

www.bkb.cz

www.policie.cz

<http://www.epravo.cz/top/clanky/cyberstalking-91552.html>

<http://www.policie.cz/clanek/stalking-nebezpecne-pronasledovani.aspx>

<http://www.bulletin-advokacie.cz/predbezna-opatreni-v-trestnim-rizeni>